

Metsänomistajien suhtautuminen yhteismetsiin sekä halukkuus perustaa yhteismetsä Lappajärvelle

Vesa Haapasaari

Opinnäytetyö
Marraskuu 2012
Metsätalouden
koulutusohjelma
Tampereen
ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Metsätalouden koulutusohjelma

VESA HAAPASAARI:

Metsänomistajien suhtautuminen yhteismetsiin sekä halukkuus perustaa yhteismetsä Lappajärvelle

Opinnäytetyö 48 s, liitteet 5 s.
Lokakuu 2012

Opinnäytetyö laadittiin Metsänhoitoyhdistys JärviLakialle. Työn tarkoituksena oli selvittää Lappajärvellä metsää omistavien henkilöiden suhtautumista yhteismetsiä kohtaan ja heidän halukkuuttaan perustaa yhteismetsä. Kyselyssä kartoitettiin myös metsänomistajien aikaisempaa tietämystä yhteismetsistä, sekä mahdollista kiinnostusta “vihreään yhteismetsään”, jossa huomioitaisiin metsien taloudellisen tuoton ohessa erityisesti myös monimuotoisuus-, virkistys-, ja maisema-arvoja.

Tutkimus tehtiin kyselytutkimusmenetelmällä. Metsänomistajille lähetettiin kirje, joka sisälsi yhteismetsistä kertovan saatekirjeen ja kyselylomakkeen. Kyselystä ilmoitettiin myös Metsänhoitoyhdistys JärviLakian lehdessä. Kyselyyn vastasi 63 metsänomistajaa.

Yhteismetsistä ja niitä käsittelevistä tiedotustilaisuuksista oltiin jossain määrin kiinnostuneita. Yhteismetsiltä odotettiin erityisesti hyvää taloudellista tulosta, eikä luonnonhoitopainotteiselle yhteismetsälle löytynyt suurta kiinnostusta. Muina yhteismetsien vahvuuksina nähtiin ammattimainen, helppo ja tehokas metsänhoito. Useat vastaajat olivat myös kiinnostuneita suvun sisäisestä yhteismetsästä.

Yhteismetsät nähdään keinona vähentää jo valmiiksi vaikean tilarakenteen pirstoutumista edelleen. Lisäksi yhteismetsiä pidetään mahdollisuutena parantaa metsätalouden kannattavuutta ja siten keinona lisätä metsistä saatavia tuloja. Yhteismetsien perustamista ja sen toimintaa helpottavat lakimuutokset ovat kasvattaneet kyseisen metsänomistusmuodon suosiota ja mahdollisuudet yhteismetsän perustamiseen myös Lappajärvelle ovat olemassa.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree programme in Forestry

HAAPASAARI VESA:

The attitudes of Lappajärvi forest owners towards collective forests and their willingness to establish them

Bachelor's thesis 48 pages, appendices 5 pages
October 2012

This thesis was made for forest management association JärviLakia. Purpose of it was to examine the attitudes of Lappajärvi forest owners towards collective forests and their willingness to establish them. An inquiry mapped forest owners' previous knowledge of collective forests and possible interest in "green collective forest" which, alongside with financial profit takes on account diversity, recreation and landscape values.

Investigation was done by using survey method. Forest owners were being sent a letter, which included a cover letter and questionnaire concerning collective forests. JärviLakia also informed about the survey in their own magazine. 63 forest owners responded to the survey.

Interest for collective forests and the briefings concerning them gained moderate interest. Respondents were especially expecting good profit and were not too interested in forests oriented in environmental maintenance. Professional, easy and effective forest management was also seen as a strength. Most respondents were also interested in family-run forests.

Collective forests are being seen as a way to reduce already difficult property structure from further fragmenting. In addition they are seen as a possibility to increase profitability of forestry. Changes in legislation making it easier to found and manage collective forests have increased the popularity of this kind of forest management and possibilities for founding such a forest in Lappajärvi also exist.

Key words: collective forests, JärviLakia, survey

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	
2 METSÄNHOITOYHDISTYS JÄRVILAKIA.....	
3 YHTEISMETSÄT	
3.1 Yhteismetsän edut ja haitat	9
3.2 Yhteismetsien valtakunnalliset tavoitteet.....	10
3.3 Aikaisemmat yhteismetsähankkeet JärviLakian alueella	11
4 TILUSRAKENNE ETELÄ-POHJANMAALLA.....	
4.1 Pirstoutuneen tilusrakenteen vaikutukset metsätalouteen	14
5 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄ.....	
6 TULOKSET	
6.1 Vastaajien taustatiedot	17
6.2 Tilaan ja sen omistukseen liittyvät taustatiedot	18
6.3 Metsänomistajien tietämys yhteismetsistä	20
6.4 Metsänomistajien suhtautuminen yhteismetsiin metsänomistusmuotona.....	21
6.5 Metsänomistajien kiinnostuneisuus yhteismetsän perustamista tai sellaiseen liittymistä kohtaan	29
6.6 Yhteismetsistä kiinnostuneiden metsänomistajien mahdollisesti liitettävissä olevien tilojen koko	29
6.7 Yhteismetsistä kiinnostuneiden suhtautuminen yhteismetsään omistusmuotona.....	31
6.8 Lappajärven yhteismetsä vai suvun yhteismetsä?	34
6.9 Metsänomistajien suhtautuminen yhteismetsän metsänkäytön painotukseen	36
6.10 Vastaajien halukkuus yhteismetsän perustamiseen liittyviin jatkotoimenpiteisiin	38
POHDINTA	
LÄHTEET	
LIITTEET.....	

1 JOHDANTO

Metsäpalstat ovat Etelä-Pohjanmaalla hyvin pitkiä ja kapeita. Metsätilojen keskikoko oli vuonna 2006 noin 24 hehtaaria. Metsikkökuviot ovat pinta-alaltaan keskimäärin alle 1,5 hehtaaria. Pieni tila- ja kuviokoko heikentävät metsien taloudellista kannattavuutta. Maa- ja metsätalousministeriön laatima Kansallinen metsäohjelma 2015 sisältää metsäpolitiikan keskeiset linjaukset. Yhtenä tavoitteena on mainittu metsätilojen pirstoutumisen pysäyttäminen, tilojen keskikoon kasvattaminen sekä metsätalouden kannattavuuden parantaminen.

Metsätilojen keskikokoa ja kannattavuutta on pyritty kasvattamaan erilaisten tilusjärjestelyiden ja yhteisomistusmuotojen avulla. Yhtenä keinona toimivat yhteismetsät, joiden houkuttelevuutta metsien omistusmuotona on pyritty lisäämään muun muassa uudistamalla yhteismetsien perustamista koskevaa lainsäädäntöä.

Yhteismetsät ovat myös olleet viime aikoina paljon lehtien otsikoissa, etenkin Etelä-Pohjanmaalla. Erityisen paljon otsikoissa on ollut vuoden 2010 loppupuolella perustettu Kauhavan yhteismetsä, josta tuli maakunnan ensimmäinen yli 1000 hehtaarin yhteismetsä yli 50 vuoteen. Onnistunut hanke sai yllättävänkin positiivisen vastaanoton, ja se on poikunut maakuntaan useita muitakin yhteismetsähankkeita. Esimerkiksi vuoden 2011 alkupuolella Kauhajoki, Kurikka, Seinäjoki ja Soini ryhtyivät selvittämään mahdollisuutta perustaa yhteismetsiä yhdessä metsänomistajien kanssa. Kauhajoen yhteismetsä perustettiin tammikuussa 2012 ja Kurikan yhteismetsähanke on jo tila-arviointivaiheessa.

Tämä tutkimus tehtiin yhteistyössä Metsänhoitoyhdistys JärviLakian Lappajärven toimipisteen kanssa ja kysely kohdistettiin lappajärveläisten metsätilojen omistajille. Huolimatta yhteismetsien melko hyvästä vastaanotosta Etelä-Pohjanmaalla, ei Lappajärven alueella ole vielä ehditty tehdä toimenpiteitä yhteismetsien perustamishalukkuuden selvittämiseksi.

Opinnäytetyöni aihevalinta päättyi yhteismetsiin niiden ajankohtaisuuden ja tarpeellisuuden vuoksi. Olen päässyt kokemaan käytännön tasolla nauhamaisen ja

pirstaloituneen tilarakenteen mukanaan tuomat ongelmat suorittaessani työharjoitteluni paikallisella Metsänhoidoyhdistyksellä. Tämä sai minut kiinnostumaan aiheesta henkilökohtaisella tasolla.

Tämän työn tarkoituksena oli selvittää yhteismetsien perustamishalukkuutta alueella, mutta lisäksi myös sitä, miten yhteismetsä omistusmuotona vaikuttaa metsänomistajien päätöksentekoon koskien yhteismetsän perustamista tai sellaiseen liittymistä. Lisäksi pyrittiin kartoittamaan metsänomistajien tietämystä yhteismetsistä ja selvittämään mistä yhteismetsiin liittyvistä asioista he haluavat lisätietoa.

Tutkimuksen tavoitteena on hyödyntää siitä saatuja tuloksia markkinoinnin kohdentamisessa potentiaaliselle kohderyhmälle, mikä osaltaan alentaa tiedotuksiin ja markkinointiin liittyviä kustannuksia. Tavoitteena on perustaa Lappajärven yhteismetsä ja mahdollisesti myös pienempiä yhteismetsiä esimerkiksi perinnönjakoa tai sukupolvenvaihdoista varten.

2 METSÄNHOITOYHDISTYS JÄRVILAKIA

Etelä-Pohjanmaalla sijaitseva Metsänhoitoyhdistys JärviLakia syntyi vuonna 2007 neljän metsänhoitoyhdistyksen fuusiona. Siinä yhdistyivät Kauhavan, Lappajärven, Vimpelin ja Härmän metsänhoitoyhdistykset. Toimintansa JärviLakia aloitti 1.1.2008. Yhdistyksen toimialueeseen kuuluvat Kauhavan kaupunki, Lappajärven kunta ja Vimpelin kunta (kuva 1). Alahärmä, Ylihärmä ja Korttesjärvi siirtyivät vuoden 2009 kuntaliitoksen myötä osaksi Kauhavan kaupunkia. Metsänhoitoyhdistys JärviLakia on Länsi-Suomen Metsänomistajaliiton jäsen. (JärviLakia 2012.)

JärviLakialla on viisi toimipistettä. Ne sijaitsevat Kauhavalla, Korttesjärvellä, Lappajärvellä, Härmässä ja Vimpelissä. Vuonna 2011 Yhdistyksen palveluksessa oli 12 toimihenkilöä, 5 metsuria, 4 metsuriyrittäjää sekä 16 koneyrittäjää. Tätä opinnäytetyötä tehdessä Metsänhoitoyhdistys JärviLakian toiminnanjohtajana toimi Risto Uitto Kauhavan toimistolta. (JärviLakia 2012.)

Metsänhoitoyhdistys JärviLakian toimialueeseen kuuluu vajaa 4300 metsänomistajaa. Yksityismetsien kokonaispinta-ala on noin 138 000 hehtaaria kitu- ja joutomaat mukaan lukien. Metsälön metsätalousmaan keskimääräinen pinta-ala kitu- ja joutomaat mukaan lukien on 43 ha. Puuston vuotuinen kasvu alueella on $510\,000\text{ m}^3/\text{v}$ ja hakkuukertymä $380\,000\text{ m}^3$. (JärviLakia 2012.)

KUVA 1. Metsänhoitoyhdistys JärviLakian toimialue (JärviLakia 2012)

3 YHTEISMETSÄT

Yhteismetsä on kiinteistöille yhteisesti kuuluva alue. Aluetta käytetään kestävän metsätalouden ja voimassa olevan metsänhoitosuunnitelman mukaisesti yhteismetsän osakkaiden hyväksi. (Tapio 2012.)

Yhteismetsän osakkaita ovat osakaskiinteistöjen omistajat. Yksikin metsänomistaja voi perustaa yhteismetsän, joskin vaatimuksena on kuitenkin vähintään kaksi osakaskiinteistöä. Yhdessä osakkaat muodostavat yhteismetsän osakaskunnan, joka tulkitaan erilliseksi oikeushenkilöksi. Sen tehtävänä on hoitaa ja hallinnoida yhteismetsän alueita. Yhteismetsän perustamista ja toimintaa säätelee yhteismetsälaki (109/2003), kiinteistönmuodostamislaki (554/1995), sekä metsälaki (1093/1996). (Havia 2012.) Yhteismetsän toimintaa ohjaa myös yhteismetsää perustaessa laadittu ja vahvistettu ohjesääntö, joka määrittää yhteismetsän toimintamallia.

Yhteismetsät voivat myös sisältää muita kuin metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita, kuten pieniä peltoja, jos ne ovat kiinteistöjaotuksen kannalta perusteltuja, eikä alueilla ole muita tärkeitä käyttömuotoja. Yhteismetsät voivat esimerkiksi vuokrata peltoja viljelyskäyttöön tai luonnonhoitoon, kunhan ne eivät muodosta merkittävää osaa yhteismetsän liikevaihdosta. (Havia 2012.)

Yhteismetsä muodostaa kuntakohtaisesti yhden kiinteistörekisteriyksikön, jolla on oma kiinteistötunnuksensa. Yksi ja sama yhteismetsä voi sijaita useammankin paikkakunnan alueella. Tällöin jokaisella kunnalla sijaitsevalla alueella on oma kiinteistötunnus. (Havia 2012.) Yhteismetsään ei voi liittää jakamattomia alueita.

Verotuksellisesta näkökulmasta tarkasteltuna yhteismetsä on yhteisetuus, jota verotetaan erillisenä verovelvollisena. Yhteismetsästä saatuja tuloja ei lasketa osakkaan veronalaiseksi tuloksi. Tuloverolain mukaisesti yhteismetsillä on myös oikeus metsävähennyksiin ja esimerkiksi kemera-tukiin. Tätä voidaan pitää suurena etuna esimerkiksi kunnille, sillä ne eivät julkisyhteisöinä ole oikeutettuja kemera-tukeen.

3.1 Yhteismetsän edut ja haitat

Yhteismetsä on helppo ja vaivaton metsänomistusmuoto, sillä hoitokunta tekee metsänhoitotoimenpiteitä koskevat päätökset yhteismetsäosakkaan puolesta. Hoitokunta voi antaa metsänhoitotoimenpiteet myös ulkopuolisen toimijan, kuten Metsänhoitoyhdistyksen hoidettavaksi. Metsänhoitotyöt pohjautuvat yhteismetsälle räätälöityyn metsäsuunnitelmaan, joten metsänhoito on ammattimaista ja erilaiset metsänhoitotyöt, kuten hakkuut ja taimikonhoidot, tulevat tehdyiksi ajallaan. Tämä parantaa osaltaan metsien arvokasvua. (Tapio 2012b.)

Yhteismetsillä voidaan myös helpottaa perinnönjakoa, sillä tilan pilkkomisen sijasta perijöille voidaan jakaa yhteismetsäosuuksia. Näin vältetään myös metsätilarakenteen pirstaloitumiselta ja perikuntamuotoiselta metsänomistukselta. (Tapio 2012b.)

Laajojen yhteismetsien tuoma suuruuden ekonomia mahdollistaa yksityismetsänomistusta paremman taloudellisen kannattavuuden. Kun useita metsikkökuvioita hakataan samaan aikaan, saadaan puulle parempi hinta. Lisäksi laajoissa yhteismetsissä hakkuita tehdään säännöllisesti, joten puunmyyntitulot ovat tasaisia. Toisaalta yhteismetsäosakkaan ei ole mahdollista hankkia nopeasti suuria hakkuutuloja äkilliseen tarpeeseen. (Tapio 2012b.)

Puunmyyntitulojen veroprosentti on yhteismetsillä 28 %, kun se yksityisellä henkilöllä on puunmyyntituloista riippuen 30 % tai 32 %. Osakkaiden yhteismetsistä saatavat tulot ovat verovapaita, joten osakkaan ei tarvitse täyttää metsäveroilmoituksia. (Tapio 2012.)

Jos metsänmistaja liittää tilansa yhteismetsään, ei hänellä pääsääntöisesti ole enää oikeutta suorittaa omatoimisia metsänhoitotoita kyseisessä metsässä, ainakaan ilman hoitokunnan myöntämää lupaa. Liitettyään metsänsä yhteismetsään metsänomistaja luopuu myöskin oikeudestaan hakea kotitarvikepuita, kuten polttopuita tai joulukuusia. Yhteismetsään liittyminen ei kuitenkaan vaikuta jokamiesoikeuksien myöntämään marjastusoikeuteen.

Yhteismetsissä päätäntävalta on osakkaista koostetulla hoitokunnalla. Se huolehtii metsäsuunnitelman ja toimintasuunnitelman, sekä talousarvion puitteissa asioista, joita ei ole säädetty osakaskunnan kokouksen päätettäväksi. (Tapio 2012.) Tämän vuoksi

yksittäisen osakkaan päätäntävalta saattaa olla pieni, riippuen osakkaiden määrästä, sekä heidän äänimäärästään. Siten metsänomistaja menettää usein metsänhoidollisen päätäntävaltansa liittyessään yhteismetsään.

Suomalaisilla metsänomistajilla, etenkin kaukana asuvilla, on usein vahva tunneside omistamiinsa metsiin. Tunneside saattaa heiketä tai katketa yhteismetsään liittyttäessä päätäntävallan menettämisen vuoksi tai siksi, että metsänomistaja ei enää koe metsää omakseen.

3.2 Yhteismetsien valtakunnalliset tavoitteet

Kansallinen metsäohjelma 2015 pyrkii pysäyttämään metsätilojen pirstoutumista sekä kasvattamaan tilojen keskikokoa 50 hehtaariin vuoteen 2050 mennessä. Vuonna 2006 tilojen keskikoko oli 24 hehtaaria. Tilakoon kasvattamista voidaan toteuttaa kehittämällä metsätilojen uusjakokäytäntöä tilusrakenteen parantamiseksi ja kehittämällä yhteismetsiä metsien omistusmuotona. Tämän lisäksi voidaan myös lisätä viestintää uusjakojen ja yhteismetsien mahdollisuuksista. (Maa- ja metsätalousministeriö 2008.)

Yhteismetsien houkuttelevuuden lisäämiseksi eduskunta hyväksyi lakimuutoksen, jonka ansiosta 1.1.2012 lähtien osakaskunnassa voidaan jättää tilintarkastaja valitsematta ja tilintarkastus toimittamatta, mikäli päättyneellä sekä edeltäneellä tilikaudella yhteismetsän tuotto tai sitä vastaava tulos ei ole ylittänyt 200 000:ta euroa (Yhteismetsälaki 2003). Lisäksi vuoden 2003 yhteismetsälakipäivityksen jälkeen yhteismetsiä on voitu perustaa kiinteistöjen omistajien välisillä sopimuksilla, kun niitä aikaisemmin perustettiin viranomaisaloitteisesti (Havia ym. 2008). Lisäksi valtiovalta on pyrkinyt parantamaan yhteismetsien toimintaedellytyksiä ja lisäämään yhteismetsien kiinnostavuutta vuoden 2008 alussa voimaan astuneella yhteismetsälakimuutoksella (MEKIRA 2 2007, 5; Matilainen 2008, 2). Lakimuutos muun muassa mahdollisti yhteismetsästä eroamisen (Yhteismetsälaki 2003).

3.3 Aikaisemmat yhteismetsähankkeet JärviLakian alueella

Vuonna 2010 perustettu Kauhavan yhteismetsä on toistaiseksi JärviLakian alueen ainoa toteutunut yhteismetsähanke 2000-luvulla. Kauhavalla tarkoitetaan kuntaliitosten jälkeistä Kauhavaa, johon kuuluvat nykyisin myös Alahärmä, Ylihärmä ja Korttesjärvi. Yhteismetsä toteutui Metsänhoitoyhdistys JärviLakian, Suomen Metsäkeskuksen Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alueyksikön, Kauhavan kaupungin ja Pohjanmaan maanmittauslaitoksen yhteistyönä. (JärviLakia 2010.)

Hankkeesta tiedottaminen aloitettiin keväällä 2010. Tiedotus kohdistettiin perikunnille, yhtymille ja muualla asuville, Kauhavalla metsää omistaville metsänomistajille. Kauhavan kaupunki lupasi osallistua hankeeseen enintään 400 hehtaarilla metsätalousmaata. Yksityisomistajien osuuden tuli kuitenkin olla kaupungin osuutta suurempi. Metsänhoitoyhdistys ja Metsäkeskus järjestivät syksyllä kiinnostuneille metsänomistajille tiedotustilaisuuksia, joissa selvitettiin muun muassa osakkaiden metsien arvon ja yhteismetsäosuuksien suuruuden määrittämistä, sekä yhteismetsän hallinnon rakennetta. (JärviLakia 2010.)

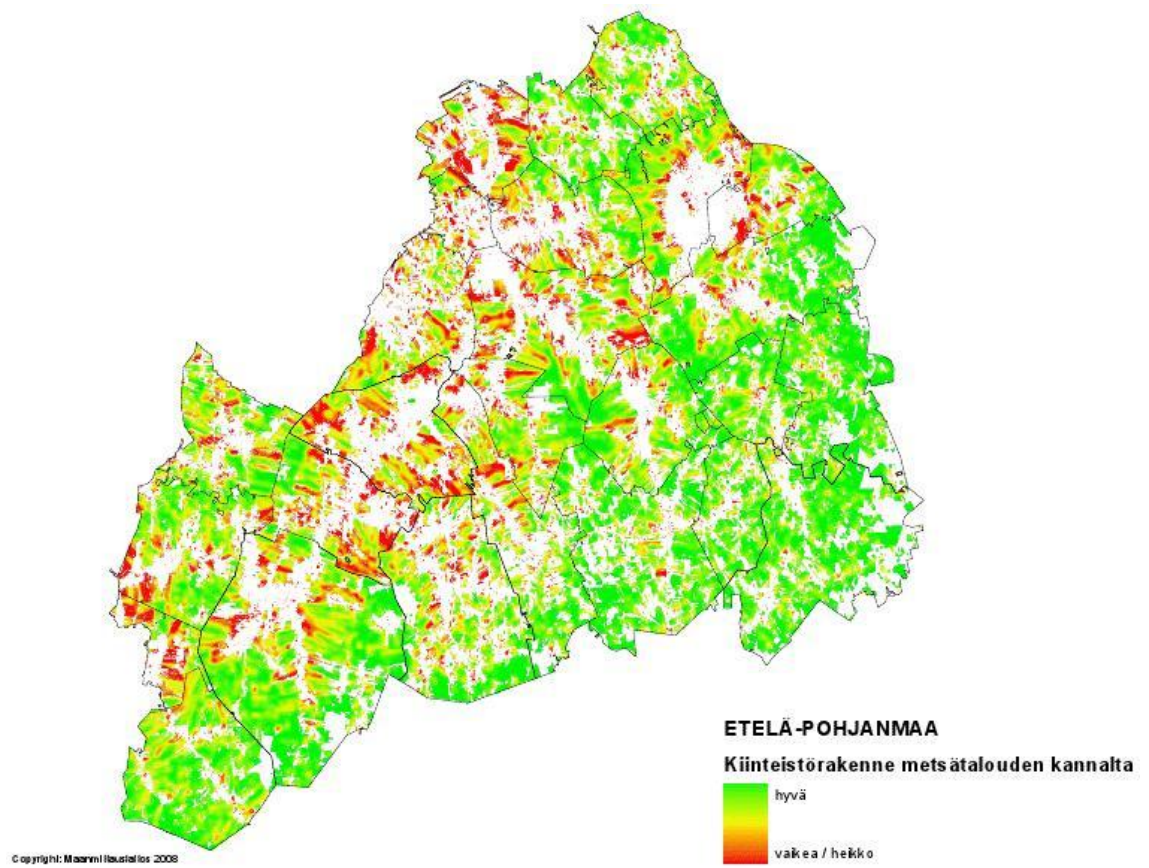
Hanke sai odotettua positiivisemman vastaanoton. Jo alkuvaiheessa yli 30 metsänomistajaa osoitti kiinnostusta hanketta kohtaan. He ilmoittivat olevansa valmiita liittymään yhteismetsään yhteensä yli kuudellasadalla hehtaarilla metsämaata. Kesällä kiinnostuneiden määrä oli jo kaksinkertaistunut. Kauhavan yhteismetsä perustettiin loka-marraskuun vaihteessa 2010 ja osakkaita oli loppujen lopuksi 45 kappaletta. Muodostetun yhteismetsän pinta-alaksi tuli yli 1400 hehtaaria ja Kauhavan kaupungin osuus siitä oli 400 hehtaaria. Osa osakkaista oli perikuntia ja yhtymiä. Yli puolet yksityismetsänomistajista asui ulkopaikkakunnilla. Merkittävä osa paikallisista metsänomistajista liittyi yhteismetsään helpottaakseen sukupolvenvaihdon toteuttamista. (JärviLakia 2010.)

4 TILUSRAKENNE ETELÄ-POHJANMAALLA

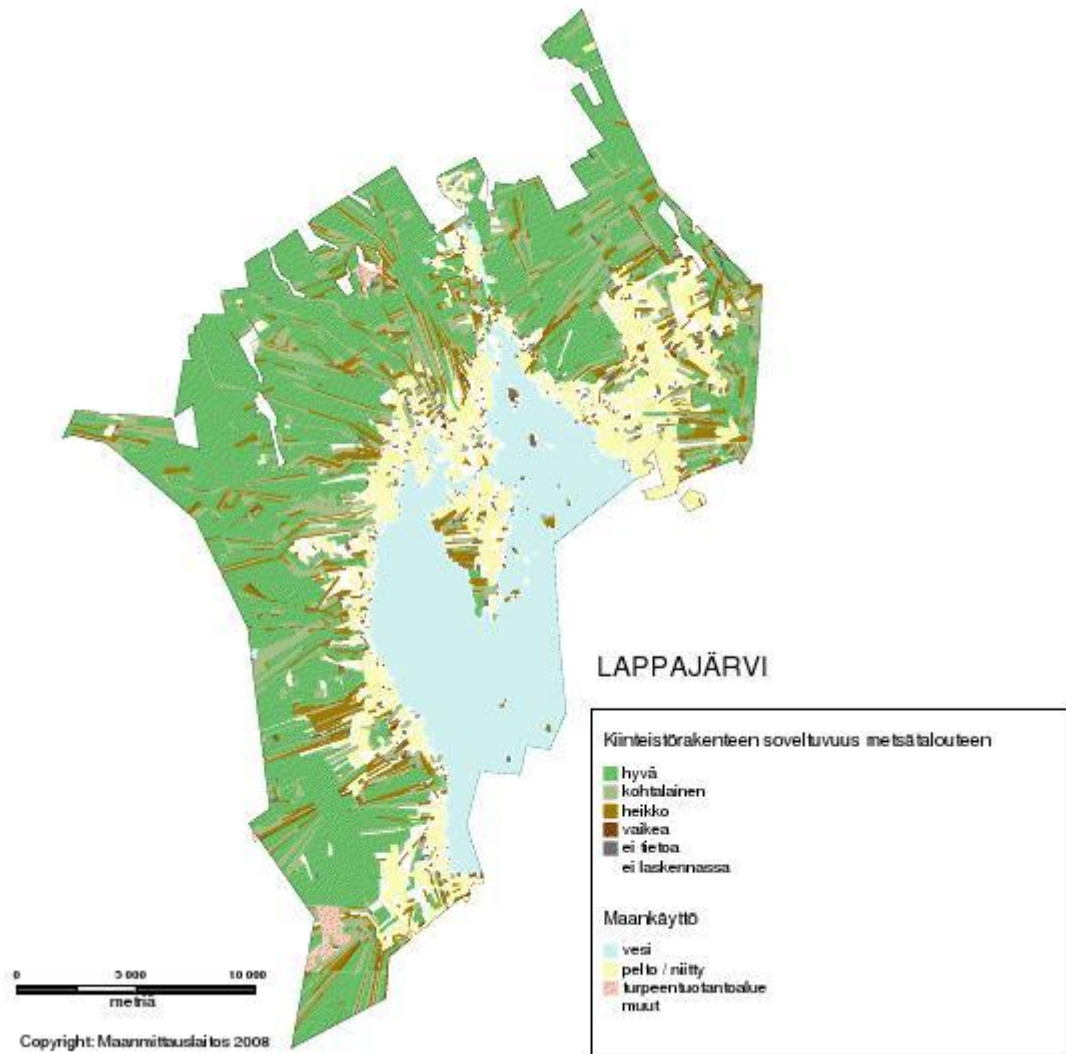
1700-luvun jälkipuoliskolla alkanut isojakotoiminta kokosi sarkajaon luomat hajanaiset ja kapeat pelto-, laidun- ja metsäpalstat suuremmiksi ja harvemmiksi kokonaisuuksiksi. Isojakotoimitukset saatiin suoritettua Etelä-Pohjanmaalla pääosin loppuun 1800-luvun alkupuolella. 1800-luvun puolivälissä alkoi jälleen tilojen pirstoutuminen muun muassa maan myynnin ja erityisesti perinnönjakojen johdosta. (Potka 2012.)

Peltomaat sijaitsivat Länsi-Suomessa pääosin vesistöjen, kuten jokien ja järvien, varrella. Peltojen reunoilta taas alkoi metsämaa. Tilojen pirstomisessa pyrittiin tasapuoliseen jakoon, joten tilan pilkkominen suoritettiin yleensä pois päin vesistöistä. Tällä tavalla maanomistajat saivat siivun sekä pelto-, että metsämaata. Mittavimmillaan tilojen pirstoutumista tapahtui n. 1850-1950 välisenä aikana, mutta sitä tapahtuu yhä edelleen. (Potka 2012.) Toisaalta monet perikunnat jäivät myös pitkäaikaisiksi jakamattomiksi kuolinpesiksi (Maa- ja metsätalousministeriö 2008) pirstoen myös metsien omistuksen rakennetta (Maanmittauslaitos 2007).

Maanmittauslaitoksen mm. Metsäkeskukselle ja Metsänhoitoyhdistyksille teettämän kyselytutkimuksen (Maanmittauslaitos 2006) mukaan metsätilojen nauhamaisuutta pidettiin ongelmana erityisesti Etelä-Pohjanmaalla (kuva 2), jossa ongelma esiintyy 30-40 %:lla metsätalousmaan pinta-alasta. Pahimmilla alueilla tilojen nauhamaisuutta esiintyy jopa 70-80 %:lla pinta-alasta. Metsäpalstojen hajanaisuutta pidettiin metsätalouden kannalta ongelmana ainoastaan, mikäli palstat olivat pieniä. Erityisen ongelmallisina alueina todettiin mm. Lappajärvi (kuva 3) ja Alahärmä.

KUVA 2. Kiinteistörakenne metsätalouden kannalta Etelä-Pohjanmaalla (Potka 2012, muokattu)

KUVA 3. Kiinteistörakenteen soveltuvuus metsätalouteen Lappajärvellä (Potka 2012, muokattu)

4.1 Pirstoutuneen tilusrakenteen vaikutukset metsätalouteen

Veijo Istolahden (2000) laatiman raportin mukaan pirstoutunut tilarakenne aiheuttaa ongelmia puun myyjille ja ostajille, sekä suunnitteluorganisaatioille. Mainittuja ongelmia ovat tietämyksen kasvu, rajaselvitystyön lisääntyminen, pieni kauppa- ja leimikkokokoko, tarvittavien yhteydenottojen määrän kasvu sekä korjuu- ja maanmuokkauksenkustannuksien kasvu. Varastopaikkojen määrä lisääntyy, ajourien suunnittelu vaikeutuu ja kaistalehakkuun mahdollisuus poistuu. Metsän taloudellinen merkitys omistajille jää vähäiseksi ja palsta muuttuu “marjamaaksi”. (Istolahti 2000, 5.)

Myös metsien omistamisen pirstoutuminen lisää osaltaan huomattavasti myös paperityön määrää. Perikuntien ja yhtymien omistusta on usein vaikea selvittää, mikä osaltaan kuormittaa puun ostajia. (Istolahti 2000.) Useiden omistajien myötä pirstaloituneen metsätilarakenteen tuomat ongelmat kertautuvat, mikä hidastaa puukauppojen tekemistä. Lisäksi syntyy ongelmatilanteita, joissa kauppoille ei ole hankittu kaikkien metsälön omistajien lupaa. (Maanmittauslaitos 2006.)

Sekä pienten alle kymmenen hehtaarin, että suurten yli sadan hehtaarin tilojen määrä on lisääntymässä. Vuosina 2006-2008 syntyi lähes 7700 uutta tilakokonaisuutta. Vaikka metsänomistus on pirstoutunut useampiin käsiin, on metsämaa kuitenkin keskittynyt yhä suuremmille metsänomistajille. (Metla 2010.) Yksityismetsien metsikkökuvioiden keskimääräinen pinta-ala on noin 1,5 hehtaaria. Arviolta lähes puolet metsikkökuvioista on kooltaan alle hehtaarin, mikä tekee etenkin koneellisesti toteutettavista metsätöistä verrattain kallista. (Maa- ja metsätalousministeriö 2011.)

5 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄ

Tutkimuksen aineisto kerättiin kvantitatiivisella postikyselyllä. Hieman yli kahdellesadalle metsänomistajalle lähetettiin kirje, joka sisälsi kyselylomakkeen saatekirjeineen ja palautuskuorineen. Saatekirje sisälsi kyselyn esittelyn ja yhteismetsää koskevan tiedotteen. Metsänomistajaa pyydettiin täyttämään kyselylomake ja palauttamaan se palautuskuoressa. Kyselylomake, saatekirje ja tiedote löytyvät liitteistä (liite 1, liite 2, liite 3).

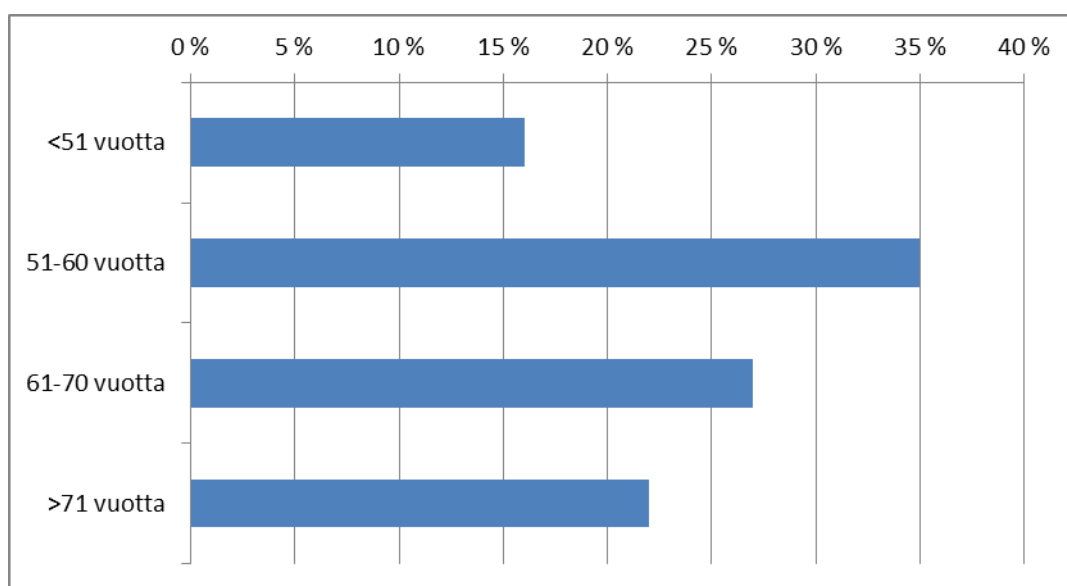
Kyselyn kohderyhmä valittiin satunnaisotannalla. Kohderyhmä koostettiin Metsänhoitoyhdistyksen tietojärjestelmästä löytyvillä työkaluilla. Otannassa pyrittiin kuitenkin varmistamaan, että mukaan päätyisi eri paikkakunnilla asuvia metsänomistajia. Osa asui Lappajärvellä tai sen lähipaikkakunnilla, kun taas osa asui selvästi kauempana. Otokseen pyrittiin poimimaan myös eri metsänomistusmuotoja, kuten kuolinpesiä, yhtiöitä ja yksityismetsänomistajia.

Kyselykirjeen saaneista 208:sta metsänomistajasta kyselyyn vastasi 63 metsänomistajaa, eli noin 30 % kirjeen saaneista. Metsänhoitoyhdistyksen lehdessä olleeseen kyselyyn ei tullut yhtäkään vastausta. Tuloksia analysoitiin taulukkolaskentaohjelmalla (Excel) ja niistä tehtiin havainnollistavia taulukoita ja graafisia kuvaajia. Muuttujien keskinäistä riippuvuutta tarkasteltiin ristiintaulukoinnilla.

6 TULOKSET

6.1 Vastaajien taustatiedot

Vastaajista kaksi kolmasosaa oli miehiä ja yksi kolmasosa naisia. Vastaajien keski-ikä oli noin 60 vuotta, nuorimman vastaajan ollessa 32-vuotias, ja vanhimman ollessa 78-vuotias. Vastaajista 16 % oli iältään 50-vuotiaita tai nuorempia, 35 % oli 51–60 vuotiaita, 27 % oli 61–70-vuotiaita ja 22 % oli yli 70-vuotiaita (kuvio 1).

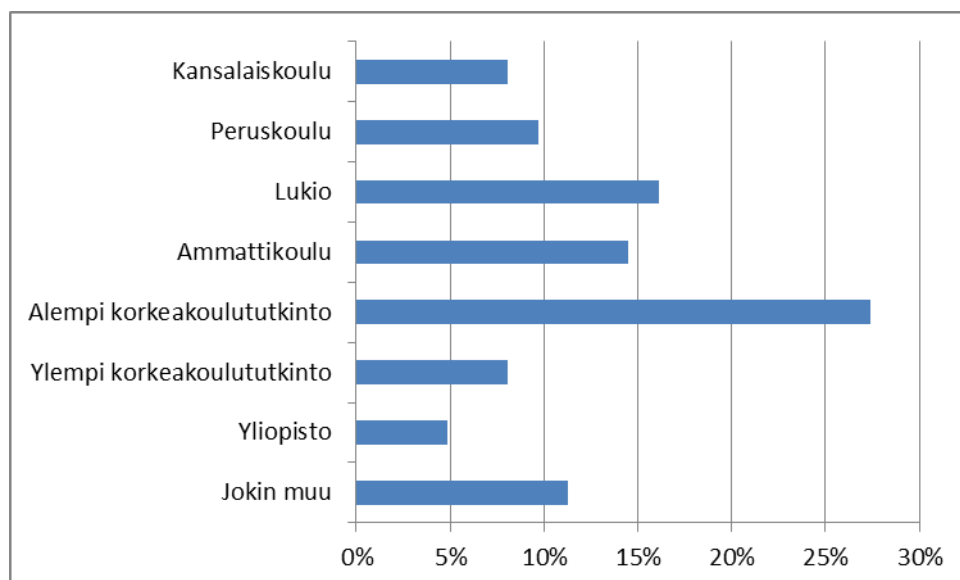
KUVIO 1. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma

Kyselyyn vastanneista 23 % ilmoitti asuvansa Lappajärvellä ja 77 % ilmoitti asuvansa muualla. Postinumeroalueittain tarkasteltuna vastaajista 6 (10 %) asui Helsingissä, 4 (6 %) Tampereella, 3 (5 %) Jyväskylässä, 38 (60 %) Seinäjoella, 2 (3 %) Vaasassa, 6 (10 %) Kokkolassa ja 1 (2 %) Kajaanissa. Kolme (5 % vastaajaa jätti postinumeronsa kertomatta (taulukko 1). Mainitut kaupungit tarkoittavat postinumeroalueita, jotka eivät noudata kuntarajoja. Esimerkiksi Lappajärvi kuuluu Seinäjoen postinumeroalueeseen.

TAULUKKO 1. Vastaajien asuinpaikka postinumeroalueittain

Paikkakunta	Lukumäärä	%
Seinäjoki	38	60 %
Helsinki	6	10 %
Kokkola	6	10 %
Tampere	4	6 %
Jyväskylä	3	5 %
Vaasa	2	3 %
Kajaani	1	2 %
Ei tietoa	3	5 %
Yhteensä	63	100 %

Koulutukseltaan vastaajat jakaantuivat jokseenkin tasaisesti, lukuunottamatta alempaa korkeakoulututkintoa, jonka ilmoitti koulutustaustakseen useampi kuin joka neljäs (27 %) vastaajista (kuvio 2).

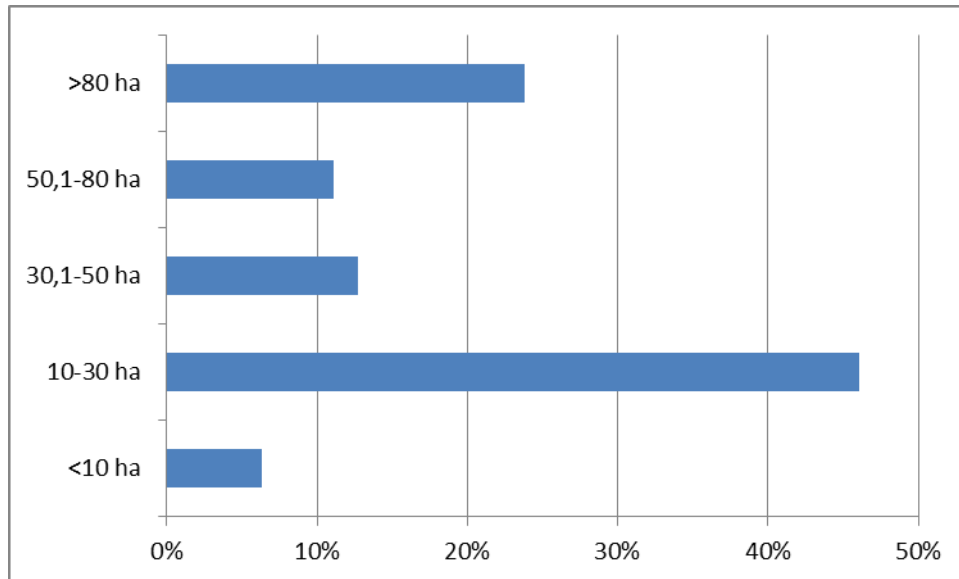

KUVIO 2. Vastaajien koulutustaustat (n=63)

6.2 Tilaan ja sen omistukseen liittyvät taustatiedot

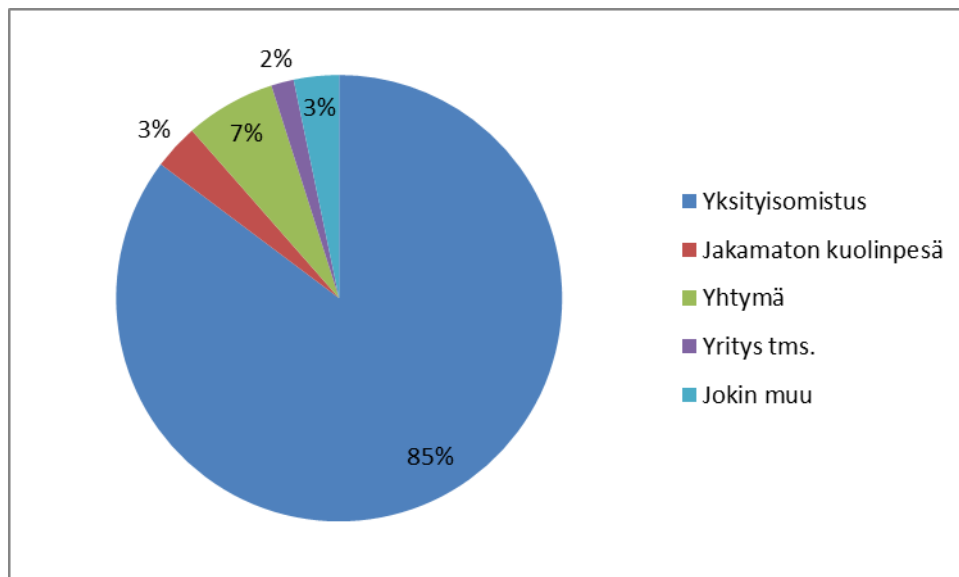
Metsätilan koon osalta vastaukset eivät jakautuneet kovin tasaisesti, sillä 10–30 hehtaarin (46 %) ja yli 80 hehtaarin (24 %) metsätilojen osuus nousi yhteensä 70 %:iin. 6 % vastanneista omisti metsää alle 10 hehtaaria, 13 % omisti 30,1–50 hehtaaria ja 11 % omisti 50,1–80 hehtaaria (kuvio 3). Tätä selittää todennäköisesti Suomen metsätilarakenne, sillä esimerkiksi vuosina 2006–2008 kaikista yksityishenkilöiden

tiloista 60 % oli kooltaan alle 20 hehtaaria ja toisaalta taas suuret metsätilat ovat kasvaneet entisestään. (Metla 2010.)

KUVIO 3. Vastaajien omistamien metsätilojen koko yhteensä (n=63)

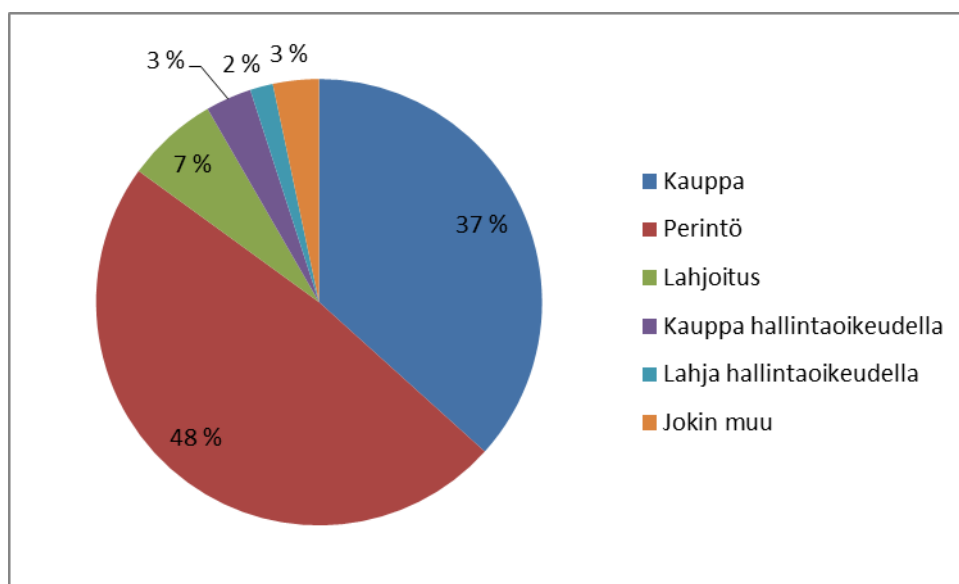
Suurin osa (85 %) vastaajien tiloista oli yksityisomistuksessa (kuvio 4). Keskimääräinen tilalakoko oli noin 43 hehtaaria, mikä ylittää selvästi Suomen metsätilojen keskikoon, joka on noin 31 hehtaaria.

KUVIO 4. Vastaajien metsätilojen omistusmuoto (n=61)

Tila oli siirtynyt vastaajan omistukseen yleisimmin kaupalla (35 %) tai perintönä (46 %). Lahjoitusta, kauppaa tai lahjoitusta hallintaoikeudella oli käytetty melko vähän,

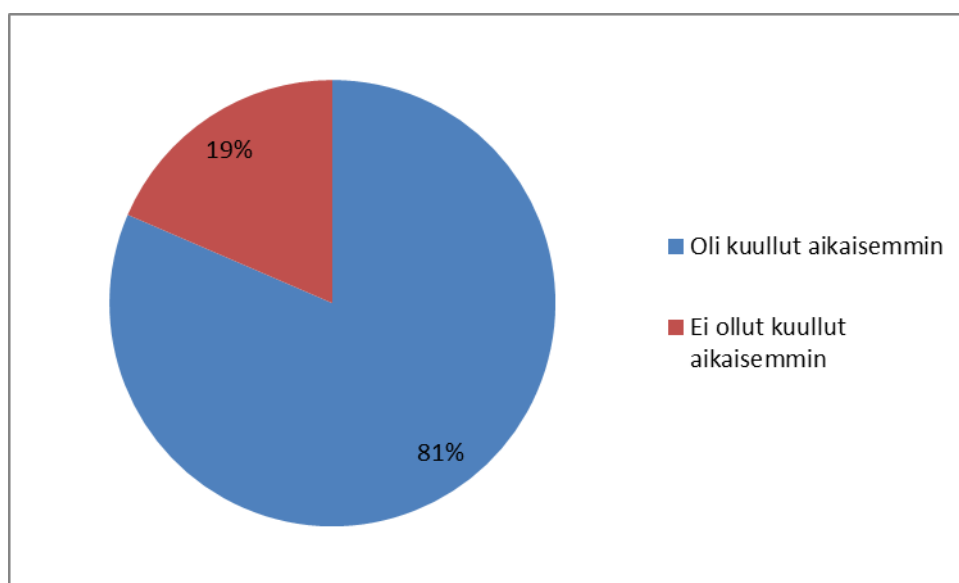
yhteensä 14 %:ssa tapauksista (kuvio 5). Vastaajat olivat omistaneet tilansa keskimäärin 27 vuotta.

KUVIO 5. Tilan hankintatapa (n=60)

6.3 Metsänomistajien tietämys yhteismetsistä

Kyselyssä haluttiin selvittää metsänomistajien tietämystä yhteismetsistä metsänomistusmuotona. Kysymykseen vastanneista 81 % oli kuullut yhteismetsistä jo ennen kyselykirjeen vastaanottamista (kuvio 6). Mainittakoon myös, että 14 % kyselyyn vastanneista jätti vastaamatta kyseiseen kysymykseen.

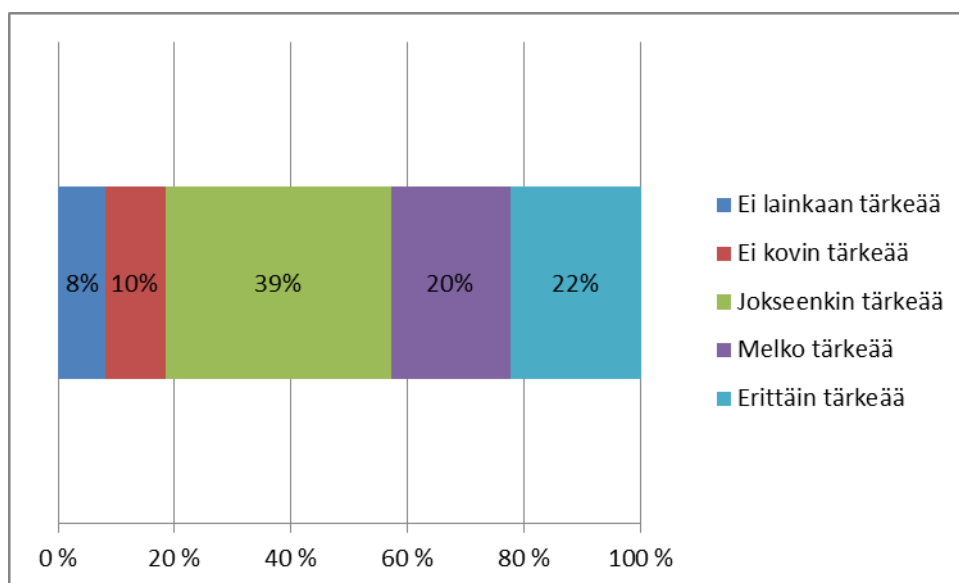

KUVIO 6. Vastaajien aikaisempi tietämys yhteismetsistä (n=54)

6.4 Metsänomistajien suhtautuminen yhteismetsiin metsänomistusmuotona

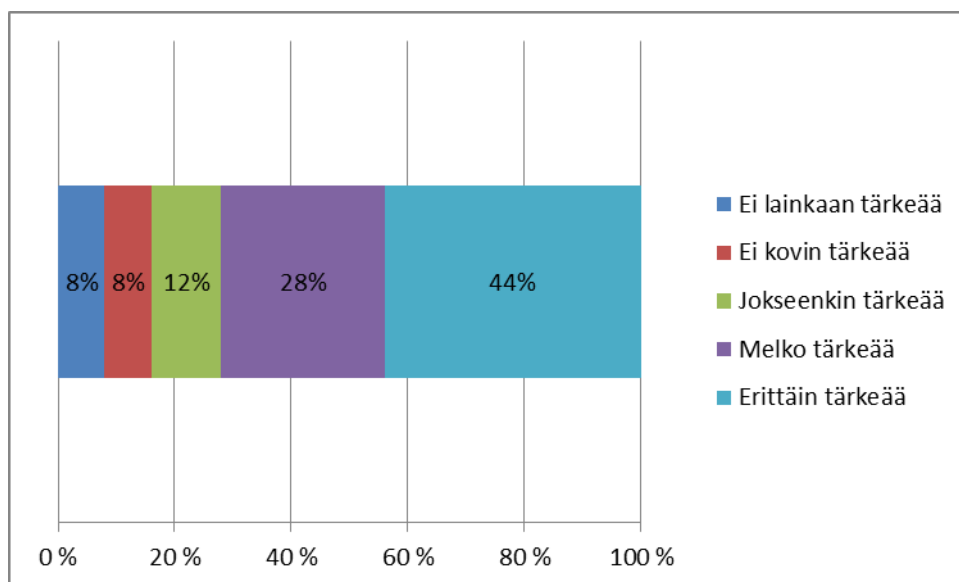
Kyselyssä pyrittiin selvittämään metsänomistajien näkemyksiä yhteismetsien eri ominaispiirteiden tärkeydestä. Heiltä kysyttiin kahdentoista yhteismetsän ominaisuuden tärkeyttä asteikolla 1-5. Vaihtoehdot olivat ”ei lainkaan tärkeä”, ”ei kovin tärkeä”, ”jokseenkin tärkeä”, ”melko tärkeä” ja ”erittäin tärkeä”.

Ensimmäisenä metsänomistajilta kysyttiin metsänomistamisen helppouden ja vaivattomuuden tärkeyttä. Noin kaksi vastaajaa viidestä arvosti metsänomistamisen helppoutta melko paljon tai erittäin paljon. Asian näki jokseenkin tärkeäksi noin kaksi vastaajaa viidestä. Noin viidennekselle vastaajista ei metsänomistamisen helppoudella ollut merkitystä kovin paljoa tai lainkaan (kuvio 7).

KUVIO 7. Metsänomistamisen helppouden tärkeys metsänomistajille (n=49)

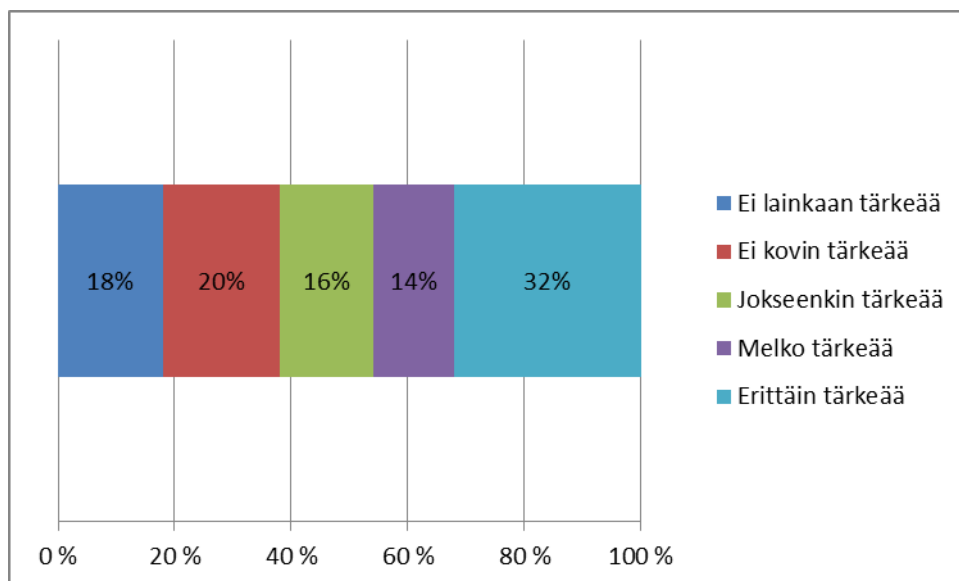
Ammattimainen metsänhoito nähtiin hyvin tarpeellisena asiana, sillä vajaa puolet vastaajista piti ammattimaista metsänhoitoa erittäin tärkeänä asiana ja reilu neljännes melko tärkeänä. Hieman useampi kuin joka kymmenes piti ammattimaista metsänhoitoa jokseenkin tärkeänä. Ei kovin tärkeänä, tai ei lainkaan tärkeänä ammattimaista metsänhoitoa piti yhteensä vain 16 % vastaajista (kuvio 8).

KUVIO 8. Ammattimaisen metsänhoidon merkitys metsänomistajille (n=50)

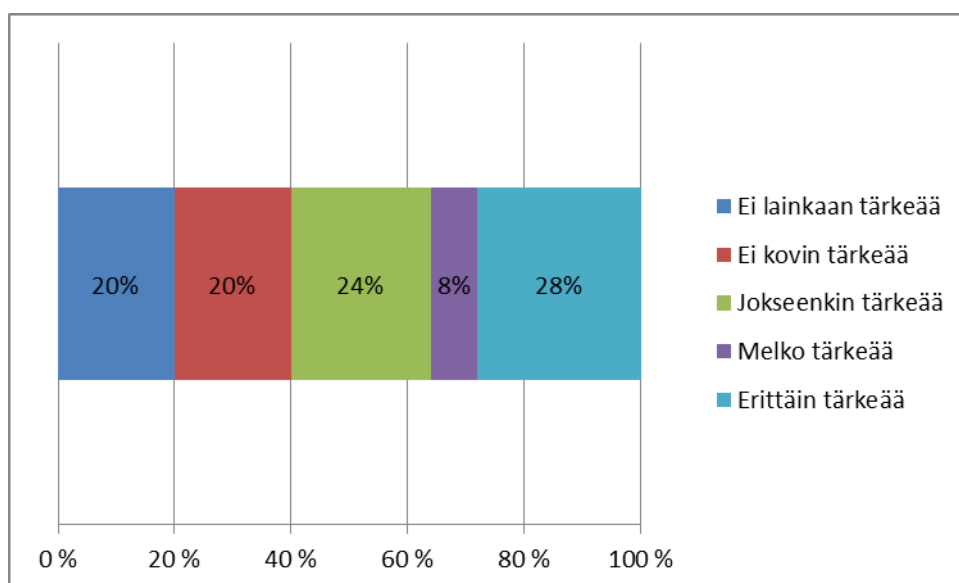
Yhteismetsää voidaan käyttää myös sukupolvenvaihdon helpottamiseen, joten sen helpottumisen merkitystä päätettiin selvittää kyselyssä. Noin joka kolmas vastaaja piti

sukupolvenvaihdoksen helpottumista tärkeänä ja 14 % melko tärkeänä asiana. Vajaalle 40 %:lle vastaajista asialla oli merkitystä vain vähän tai ei lainkaan (kuvio 9).

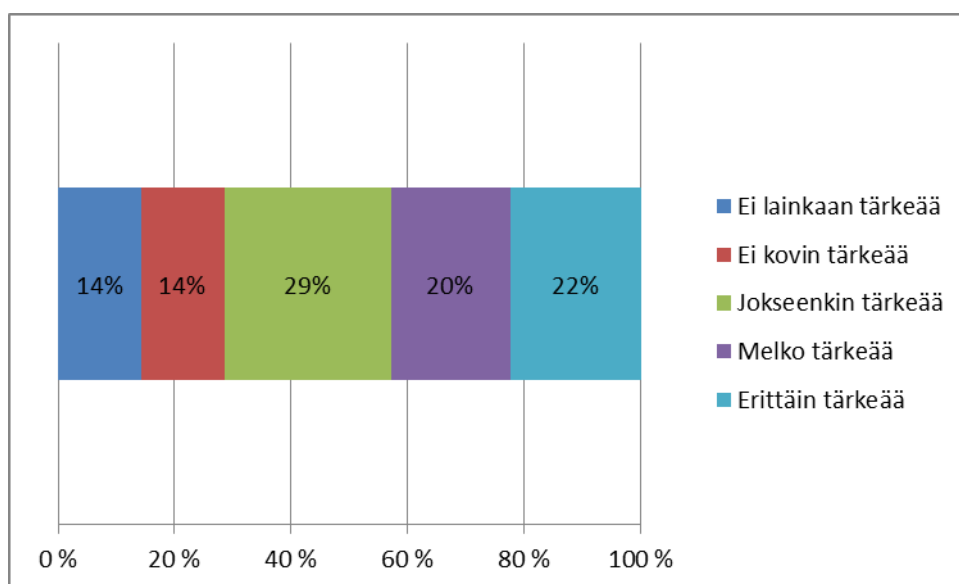
KUVIO 9. Sukupolvenvaihdoksen helpottumisen tärkeys metsänomistajille (n=50)

Yhteismetsät ovat käytännöllisiä perinnönjakoa ajatellen. Tilan pilkkomisen sijasta voidaan perinnönjaon yhteydessä jakaa yhteismetsäosuuksia. Reilu kolmannes vastaajista piti perinnönjaon helpottumista melko tärkeänä tai erittäin tärkeänä yhteismetsän ominaispiirteenä, kun taas 40 %:lle vastaajista asialla ei ollut kovin suurta merkitystä. Hieman vajaa neljännes vastanneista piti asiaa jokseenkin tärkeänä (kuvio 10).

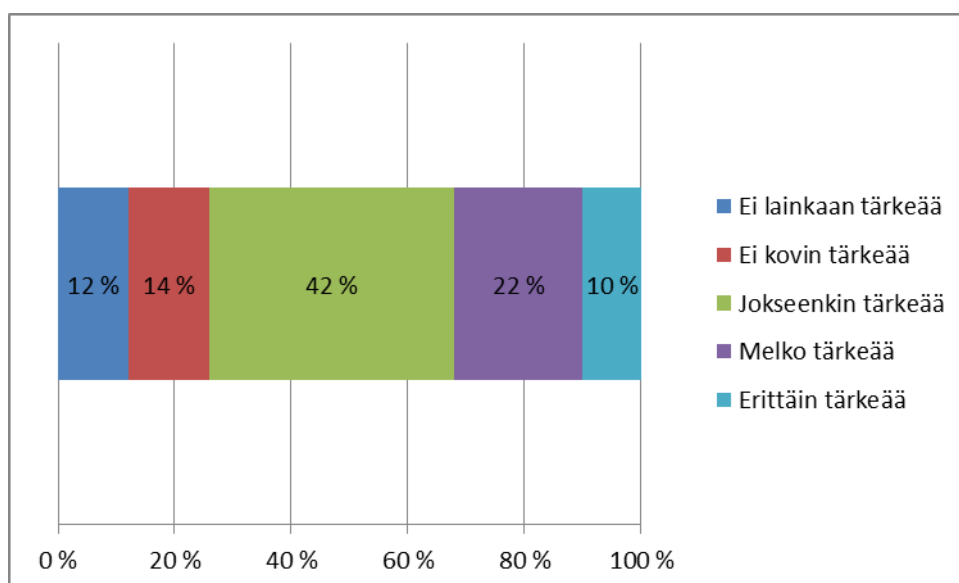
KUVIO 10. Helpon perinnönjaon merkitys metsänomistajille (n=50)

Tilan pirstaloitumisen estymistä piti melko tärkeänä tai tärkeänä 44 % vastaajista, kun taas 28 %:lle vastaajista metsätilojen pirstaloitumisella ei ollut suurta merkitystä. Lähes joka kolmas (29 %) vastanneista piti tilan pirstaloitumista jokseenkin tärkeänä (kuvio 11).

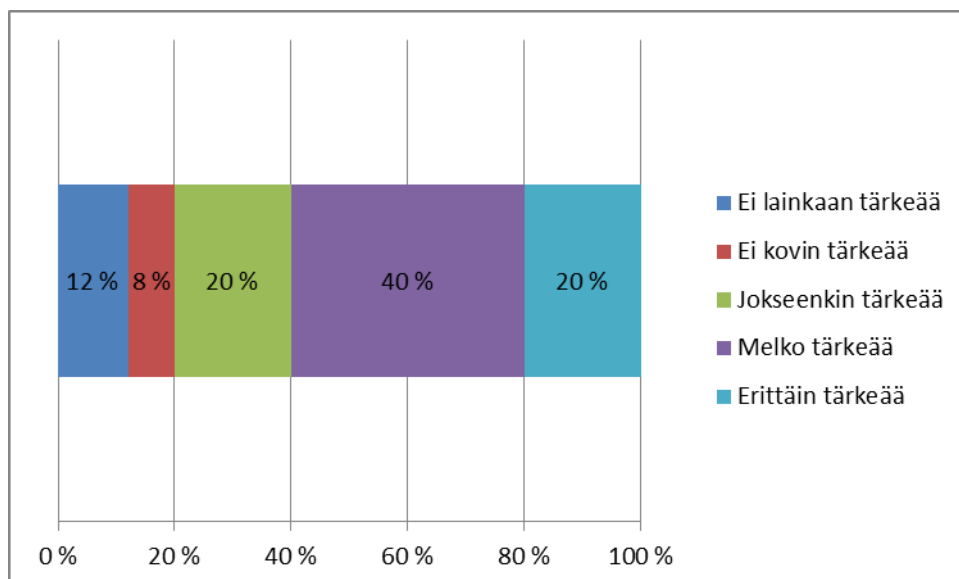
KUVIO 11. Metsien pirstaloitumisen estymisen tärkeys metsänomistajille (n=49)

Yhteismetsät mahdollistavat toimivamman luonnon- ja maisemanhoidon, mikäli sellaiseen on halukkuutta. Kyselyn vastaajista 42 % piti mahdollisuutta jokseenkin tärkeänä. Melko tärkeäksi tai erittäin tärkeäksi mahdollisuuden koki lähes kolmannes vastaajista. 26 % kysymykseen vastanneista ei nähnyt luonnon- tai maisemanhoitoon liittyviä mahdollisuuksia itselleen merkittävinä (kuvio 12).

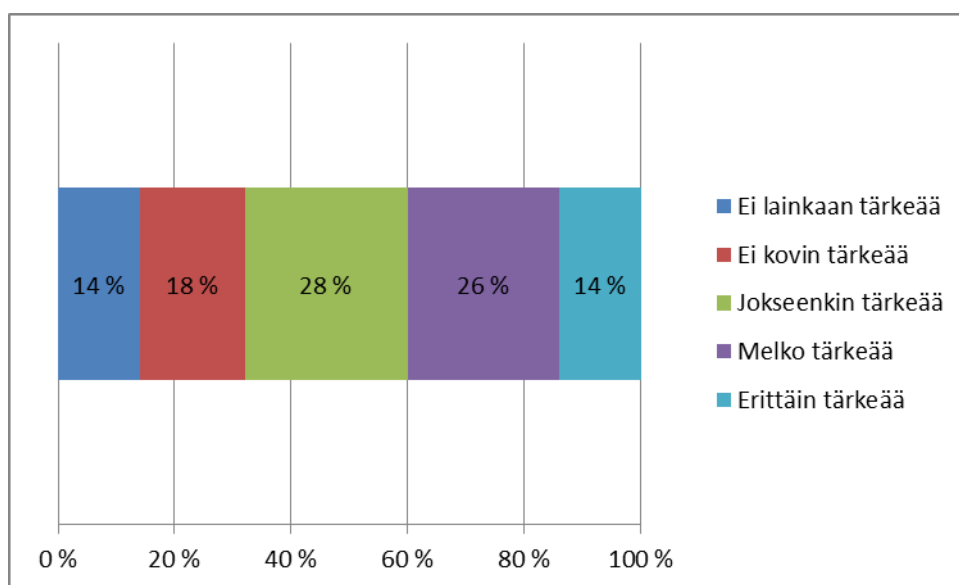
KUVIO 12. Toimivamman luonnon- ja maisemanhoidon tärkeys metsänomistajille (n=50)

Yhteismetsien parempaa taloudellista tuottoa pidettiin hyvin merkittävänä asiana, sillä kuusi vastaajaa kymmenestä (60 %) piti parempaa taloudellista tuottoa tärkeänä asiana. Heistä joka kolmas piti asiaa erittäin tärkeänä. Viidesosa vastaajista piti asiaa jokseenkin tärkeänä kun taas samansuuruiselle vastaajajoukolle luonnon- ja maisemanhoidollisilla seikoilla ei juurikaan ollut merkitystä (kuvio 13).

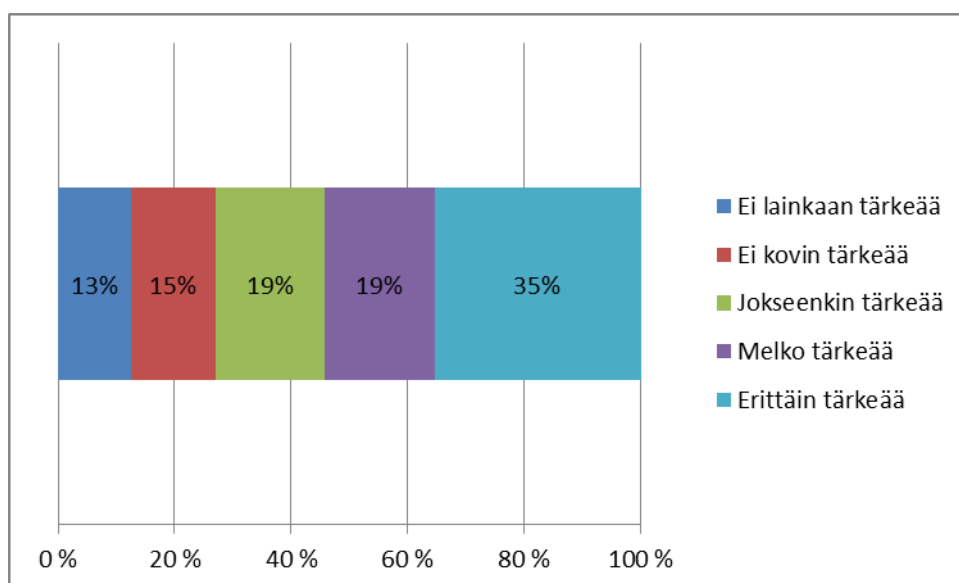
KUVIO 13. Yhteismetsien paremman taloudellisen tuoton tärkeys metsänomistajille (n=50)

Yhteismetsistä saadaan tuloja melko tasaisesti, sillä suuruuden ekonomian vuoksi metsänhoitotöitä tehdään useammin ja enemmän verrattuna tyypilliseen yksityismetsänomistukseen. Tämän seikan koki tärkeäksi 14 % vastaajista ja melko tärkeäksi 26 % vastaajista. Sitä vastoin 32 % vastaajista piti perinteisempää puunmyyntitulojen muodostusta enemmän tai vähemmän parempana mallina. Jokseenkin tärkeänä puunmyyntitulojen tasaisuutta piti 28 % vastaajista, eli useampi kuin joka neljäs (kuvio 14).

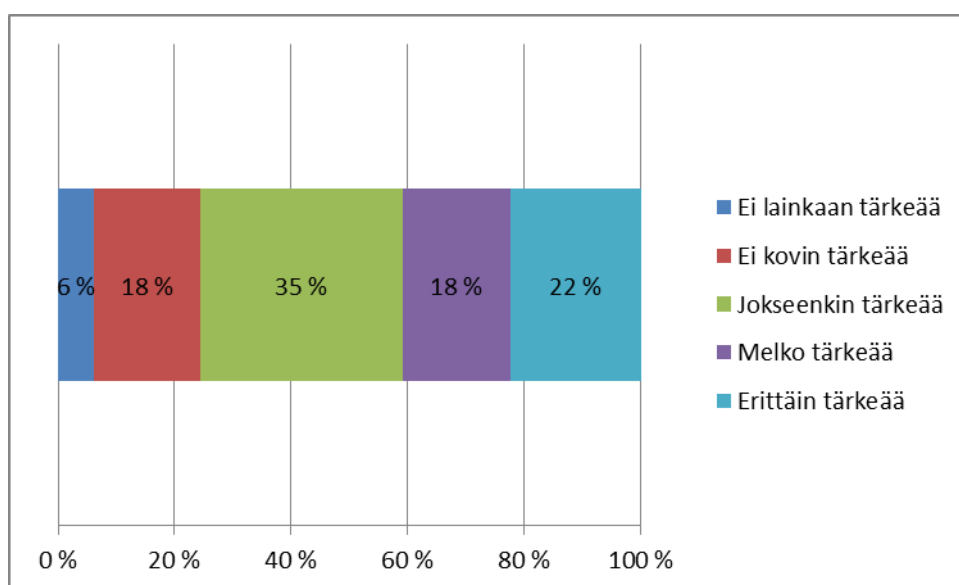
KUVIO 14. Puunmyyntitulojen tasaisuuden tärkeys metsänomistajille (n=50)

Kyselyyn osallistuneet metsänomistajat kokivat metsiensä päätäntävällän säilymisen hyvin tärkeänä seikkana. Kysyttäessä heiltä oman päätäntävällän tärkeyttä, piti 35 % vastaajista asiaa erittäin tärkeänä ja 19 % melko tärkeänä. Ei kovin tärkeänä tai ei lainkaana tärkeänä asian koki yhteensä 28 % (15 % ja 13 %) vastaajista. Jokseenkin tärkeäksi asian näki 19 % vastaajista (kuvio 15).

KUVIO 15. Omasta päätäntävällän säilymisen tärkeys metsänomistajille (n=48)

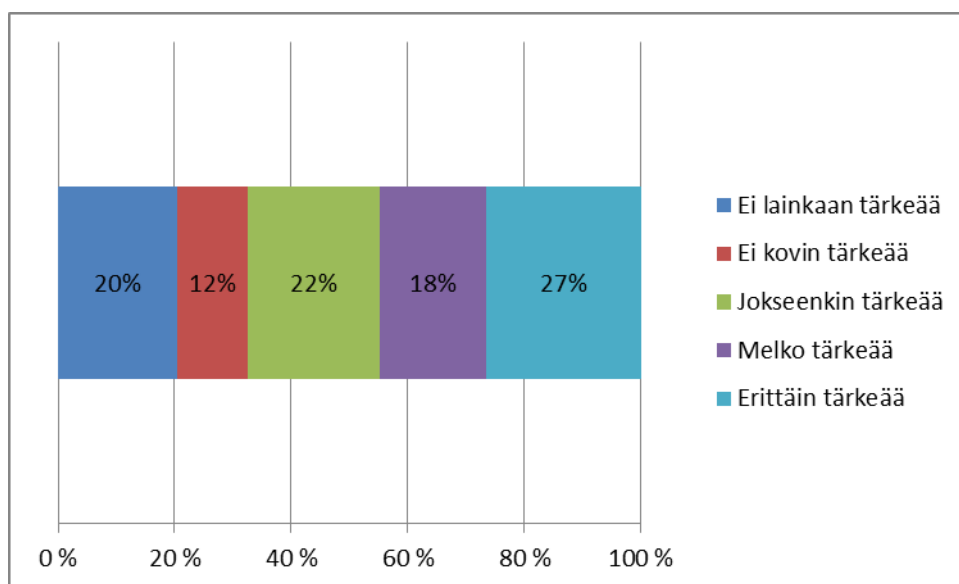
Metsätilaan liittyvien tunnesiteiden säilymistä piti erittäin tärkeänä ominaisuutena 22 % ja melko tärkeänä 18 % vastaajista. Jokseenkin tärkeäksi asian ilmoitti useampi kuin joka kolmas (35 %). Ei kovin tärkeänä asiaa piti 18 % vastaajista. Vain 6 % vastaajista ei pitänyt tunnesiteiden säilymistä lainkaan tärkeänä (kuvio 16).

KUVIO 16. Metsätilaan liittyvien tunnesiteiden säilymisen tärkeys metsänomistajille (n=49)

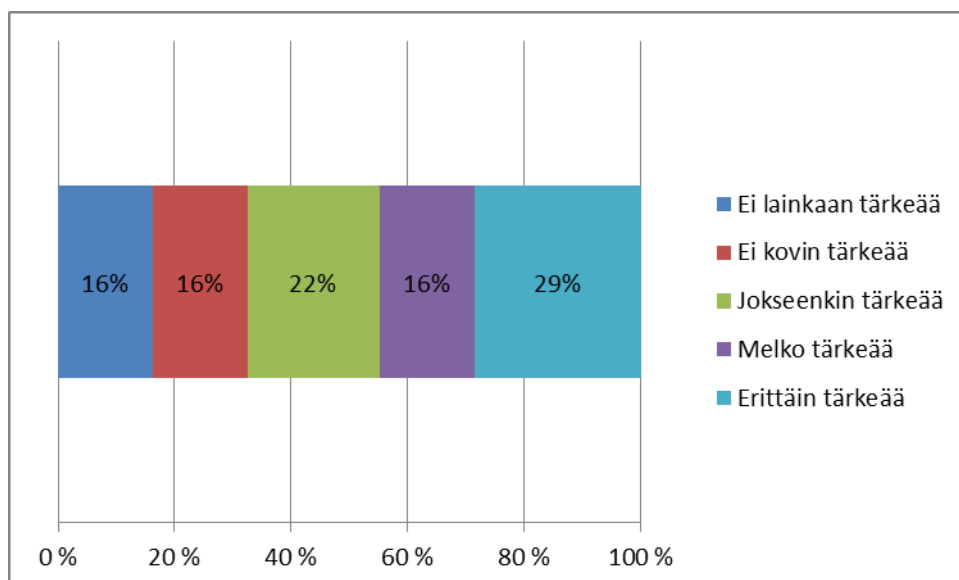
Vastaajista 27 % piti mahdollisuutta omatoimisten metsänhoitotöiden tekemiseen erittäin tärkeänä asiana ja 18 % melko tärkeänä asiana. Ei lainkaan tärkeäksi asian näki

20 % ja ei kovin tärkeäksi 12 % vastaajista. Jokseenkin tärkeänä asian näki 22 % vastaajista (kuvio 17).

KUVIO 17. Omatoimisten metsänhoitotöiden mahdollisuuden tärkeys metsänomistajille (n=49)

Kotitarvepuiden hakumahdollisuutta metsästä pidettiin arvossa, sillä reilu puolet vastaajista piti sitä vähintään jokseenkin tärkeänä asiana ja 29 % vastaajista näki mahdollisuuden erittäin tärkeänä (kuvio 18).

KUVIO 18. Kotitarvepuiden hakemisen vaikeutumisen merkitys yhteismetsän heikkoutena (n=49)

6.5 Metsänomistajien kiinnostuneisuus yhteismetsän perustamista tai sellaiseen liittymistä kohtaan

Kyselyn yhtenä päätavoitteena oli kartoittaa metsänomistajien halukkuutta yhteismetsän perustamiseen, tai sellaiseen liittymiseen. Halukkuutta kartoitettiin kolmella kysymyksellä, joihin metsänomistaja sai vastata myönteisesti tai kielteisesti. Mainittakoon, että 63:sta vastaajasta 7 (11 %) jätti kaikki kolme kysymystä tyhjäksi. Tulokset on laskettu suhteessa kysymyksiin vastanneiden osalta.

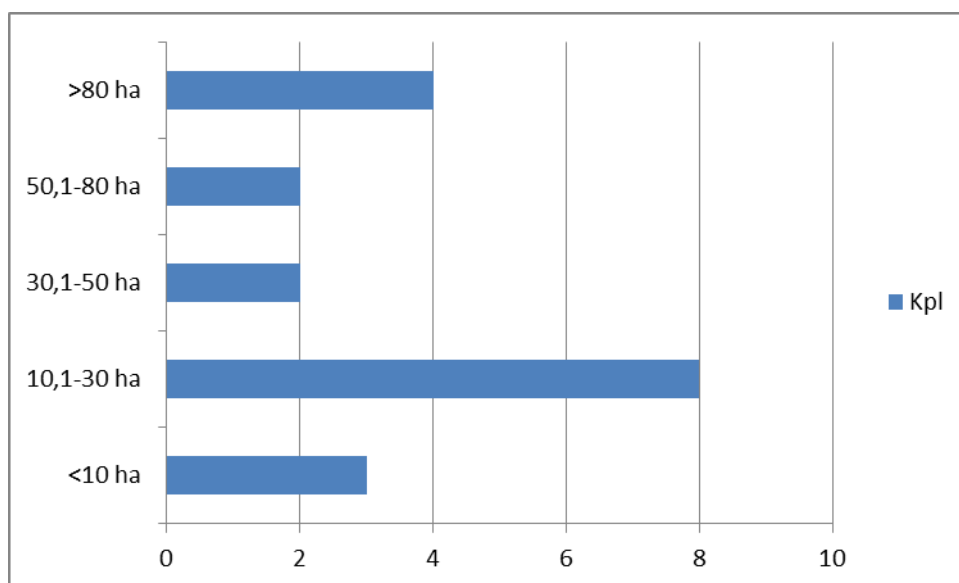
Yhteismetsän perustamisesta oli kiinnostunut 30 % (17 vastaajaa) kysymykseen vastanneista. 18 % (10 vastaajaa) oli kiinnostunut liittymään valmiiksi perustettuun yhteismetsään. 25 % (14 vastaajaa) vastanneista oli kiinnostunut liittymään valmiiseen yhteismetsään osalla tilastaan (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Kyselyyn vastanneiden kiinnostuneisuus yhteismetsän perustamista tai sellaiseen liittymistä kohtaan

Yhteismetsän perustaminen	Vastaajaa	%
Kiinnostuneita	17	30 %
Ei kiinnostuneita	39	70 %
Olemassa olevaan yhteismetsään liittyminen		
Kiinnostuneita	10	18 %
Ei kiinnostuneita	46	82 %
Olemassa olevaan yhteismetsään liittyminen osalla tilasta		
Kiinnostuneita	14	25 %
Ei kiinnostuneita	42	75 %

6.6 Yhteismetsistä kiinnostuneiden metsänomistajien mahdollisesti liitettävissä olevien tilojen koko

Metsänomistajilta kysyttiin, kuinka paljon metsää he olisivat mahdollisesti valmiita liittämään yhteismetsään (kuvio 19). Pinta-alat jaettiin viiteen osaan: alle 10 hehtaaria, 10-30 hehtaaria, 30,1-50 hehtaaria ja 50,1-80 hehtaaria, sekä yli 80 hehtaaria.

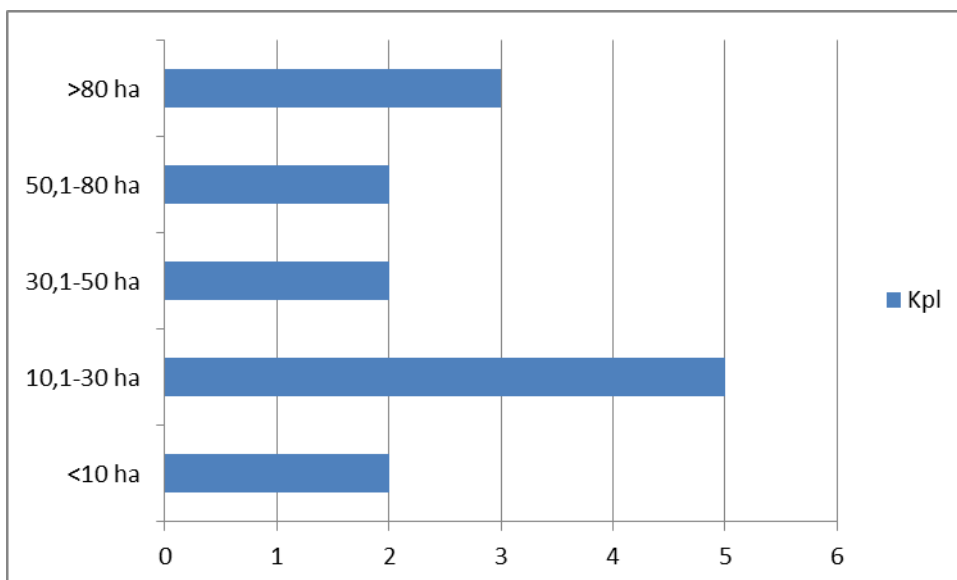

KUVIO 19. Potentiaaliset yhteismetsään liitettävät alueet kokoluokittain (n=19)

Vastausten pohjalta voidaan todeta, että vastaajat jotka kertoivat olevansa kiinnostuneita yhteismetsän perustamisesta tai sellaiseen liittymisestä, voisivat mahdollisesti liittyä yhteismetsään yhteensä vähintään 575 hehtaarilla. Tämä laskettiin käyttäen vastausvaihtoehtojen alarajoja. Alle kymmenen hehtaarin vaihtoehto luettiin laskelmassa viitenä hehtaarina.

Teoreettisen maksimimäärän määrittäminen oli sikäli vaikeaa, että ”yli 80 hehtaarille” on hankala määrittää maksimiarvoa. Jos käytetään vastausten ylärajoja ja ”yli 80 hehtaaria” luetaan laskussa 100 hehtaariksi, saataisiin teoreettiseksi maksimiksi 930 hehtaaria.

Kaikki yhteismetsistä kiinnostuneet eivät jättäneet yhteydenottopyyntöä. Yhteydenottopyynnön jättäneiden osalta yhteismetsään voitaisiin mahdollisesti liittyä minimissään 460 hehtaarilla ja maksimissaan 730 hehtaarilla, laskentatavan pysyessä samana. Yhteydenottopyynnön jättäneiden keskuudessa hehtaarimäärä jäi siis hieman pienemmäksi (kuvio 20).

KUVIO 20. Mahdollisesti liitettävissä olevien tilojen määrä kokoluokittain tarkasteltuna yhteismetsistä kiinnostuneiden ja yhteydenottopyynnön jättäneiden keskuudessa (n=14)

6.7 Yhteismetsistä kiinnostuneiden suhtautuminen yhteismetsään omistusmuotona

Tutkimuksessa päätettiin selvittää, eroavatko yhteismetsistä kiinnostuneiden metsänomistajien ja koko vastaajajoukon näkemykset yhteismetsistä omistusmuotona. Tätä mahdollista eroavaisuutta päätettiin selvittää tutkimalla, kuinka moni yhteismetsistä kiinnostunut piti yhteismetsän eri ominaispiirteitä tärkeinä tai erittäin tärkeinä ja vertailemalla saatuja tuloksia koko vastaajajoukkoon ristiintaulukoinnilla (kuvio 21).

Metsänomistamisen helppoutta ja vaivattomuutta piti tärkeänä 68 % yhteismetsistä kiinnostuneista, kun koko joukosta asian näki tärkeänä 43 % vastaajista. Ammattimainen metsänhoito nähtiin erittäin tärkeänä asiana, sillä yhdeksän kymmenestä (90 %) yhteismetsistä kiinnostuneista piti asiaa tärkeänä. Koko joukosta 72 % näki asian tärkeänä.

Metsänomistajien kaupungistuminen, arjen kiireellisyys, hakkuutulojen taloudellisen merkityksen pieneneminen sekä etämetsänomistajuus tutkitusti vaikeuttavat metsanhoidon omatoimista tekemistä tai teettämistä. Metsien halutaan silti olevan hyvissä käsissä.

Sukupolvenvaihdoksen helpottumista piti tärkeänä hieman yli puolet (55 %) yhteismetsistä kiinnostuneista. Ero koko vastaajajoukon näkemykseen verrattuna (46 %) ei ollut kovinkaan suuri. Osa vastaajista ei välttämättä pitänyt sukupolvenvaihdoksen helpottumista tärkeänä, koska se ei ollut asiana vielä ajankohtainen tai koska metsistä kiinnostuneita perillisiä ei ollut tiedossa.

Perinnönjaon helpottumista pidetään suurena vahvuutena yhteismetsien kohdalla. Usein jo valmiiksi pieniä ja sarkamaisia metsätiloja ei tarvitse jakaa edelleen perinnönjaon yhteydessä, vaan sen sijaan voidaan jakaa yhteismetsäosuuksia. Tällöin ehkäistään myös metsätilojen pirstaloitumista. Perinnönjaon helpottumista piti koko vastaajajoukosta tärkeänä vain 36 %, mutta yhteismetsästä kiinnostuneista jo hieman yli puolet (55 %). Tilan pirstaloitumisen estymistä piti tärkeänä 43 % koko vastaajajoukosta, kun yhteismetsistä kiinnostuneista sitä piti tärkeänä jopa 68 %.

Vaikka yhteismetsän tavoitteena on yleensä lähinnä taloudellinen tuotto, voidaan yhteismetsällä myös pyrkiä tehokkaampaan luonnon- ja maisemanhoitoon. Toimivamman luonnon- ja maisemanhoidon näki tärkeäksi kuitenkin vain 32 % kaikista vastaajista. Yhteismetsistä kiinnostuneiden keskuudessa luonnonhoidon toimivuus nousi hieman tärkeämmäksi tekijäksi liki puolella, 45 %:lla.

Kevyemmän verotuksen, ammattimaisen metsänhoidon ja suuruuden ekonomian ansiosta yhteismetsien taloudellinen tuotto on usein esimerkiksi yksityismetsänomistusta edullisempaa. Yleisen käsityksen mukaan metsiemme taloudellinen merkitys metsänomistajien keskuudessa on vähentynyt. Siltikin kaikista vastaajista reilu puolet (60 %) piti yhteismetsien parempaa taloudellista tuottoa merkittävänä asiana. Yhteismetsän perustamisesta tai sellaiseen liittymisestä kiinnostuneiden keskuudessa asiaa piti tärkeänä jopa 90 %. Yhteismetsien parempaa taloudellista tuottoa voidaankin pitää ammattimaisen metsänhoidon kanssa yhteismetsien valttikortteina, joita kannattaa painottaa yhteismetsien markkinoinnissa.

Puunmyyntitulojen tasaisuus on selvä ero ja etu yksityismetsänomistukseen verrattuna. Periaatteessa yksityismetsästäkin voidaan hakata useaan otteeseen pieniä aloja, mutta varsinkin pienillä metsätiloilla tällaisten leimikoiden kysyntä on heikkoa ja kantohinta jää pienemmäksi. Toisaalta nopeiden suurten tulojen hankkimismahdollisuus useimmiten häviää yhteismetsissä. Tämä saattaa osaltaan selittää sitä, että alle puolet (40 %) kaikista vastaajista piti tasaisia puunmyyntituloja tärkeänä asiana ja yhteismetsästä kiinnostuneistakin vain puolet (50 %) piti asiaa tärkeänä.

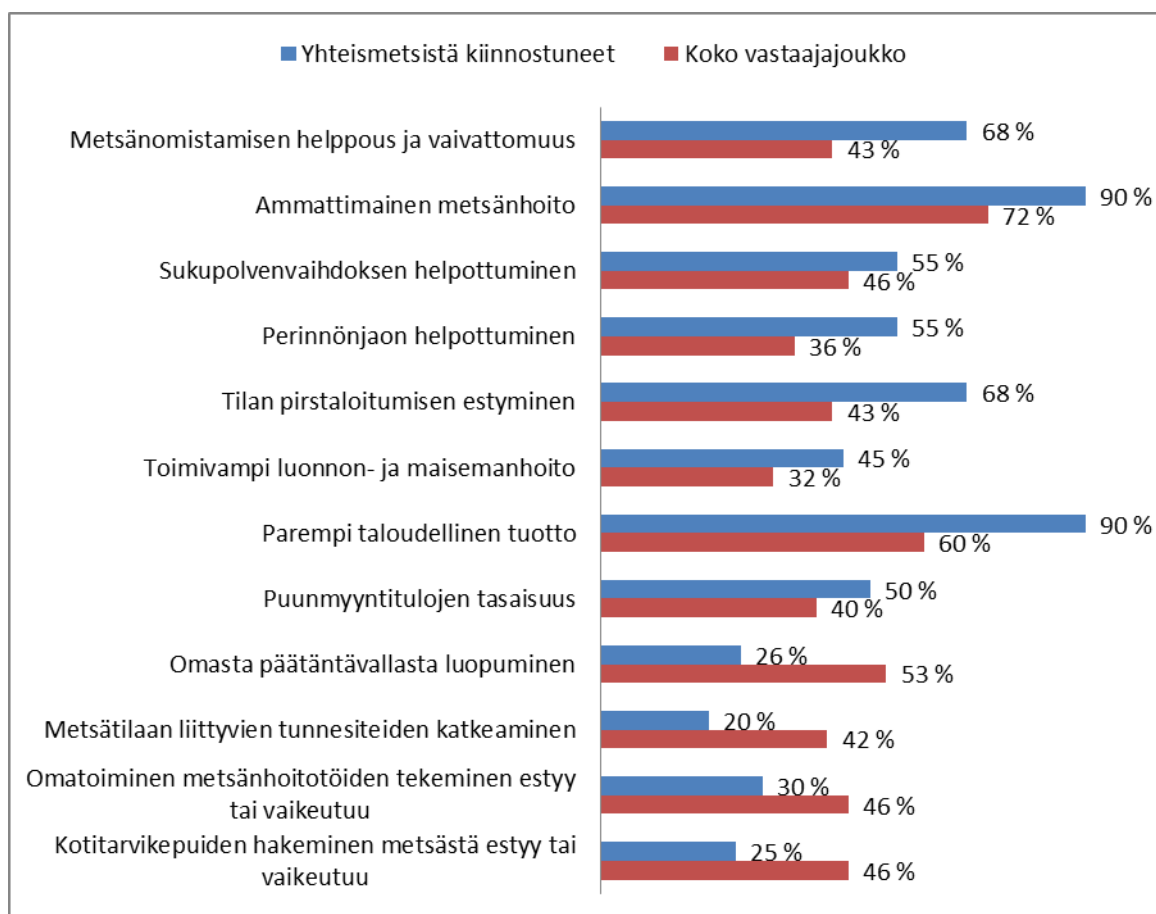
Metsänomistaja menettää yhteismetsään liittyessään päätäntävällän omista metsistään. Tämä onkin tutkitusti (Huovinen 2012, 38–39) merkittävä yhteismetsien kiinnostavuutta vähentävä seikka. 53 % kaikista vastaajista piti oman päätäntävällästä säilyttämistä erittäin tärkeänä asiana. Yhteismetsän perustamisesta tai sellaiseen liittymisestä kiinnostuneista vain 26 % piti tätä tärkeänä asiana. Huomioimisen arvoista on, että nämä luvut sisältävät myös suvun oman yhteismetsän perustamisesta kiinnostuneita ihmisiä, joilla päätäntävältä mahdollisesti säilyy ainakin jossakin määrin.

Suomalaisilla on usein vahva tunneside omistamaansa metsätilaan esimerkiksi kotiseutukytöksen vuoksi. Omistamastaan metsätilasta ei haluta luopua, koska se koetaan arvokkaaksi henkiselä tasolla. 42 % vastaajista piti metsätilaan liittyvien tunnesiteiden katkeamista tärkeänä asiana, kun yhteismetsistä kiinnostuneita näin ajatteli joka viides, eli 20 %.

Monet suomalaiset metsänomistajat harrastavat omatoimisia metsänhoitotöitä metsissään, yleensä joko taloudellisen tuoton, kuntoilun, taikka virkistätymisen vuoksi. Kun metsänomistaja liittää metsänsä yhteismetsään, menettää hän oikeutensa omatoimisten metsänhoitotöiden suorittamiseen yhteismetsään liitettävällä metsäalalla. Myöskin kotitarvepuiden (polttopuut, joulukuuset jne.) hakeminen estyy, ellei metsänomistaja lohkaise yhteismetsää perustaessa tai sellaiseen liittyessään itselleen erillistä ”puuhapalstaä”.

Kaikista vastaajista 46 % piti ongelmana mahdollista omatoimisten metsänhoitotöiden tekemisen estymistä taikka vaikeutumista. Yhtä suuri osa vastaajista oli huolissaan siitä, olisiko heillä jatkossa mahdollisuutta kotitarvepuiden hakemiseen metsästä.

Yhteismetsistä kiinnostuneiden keskuudessa kyseiset luvut olivat pienemmät, 30 % ja 25 %.

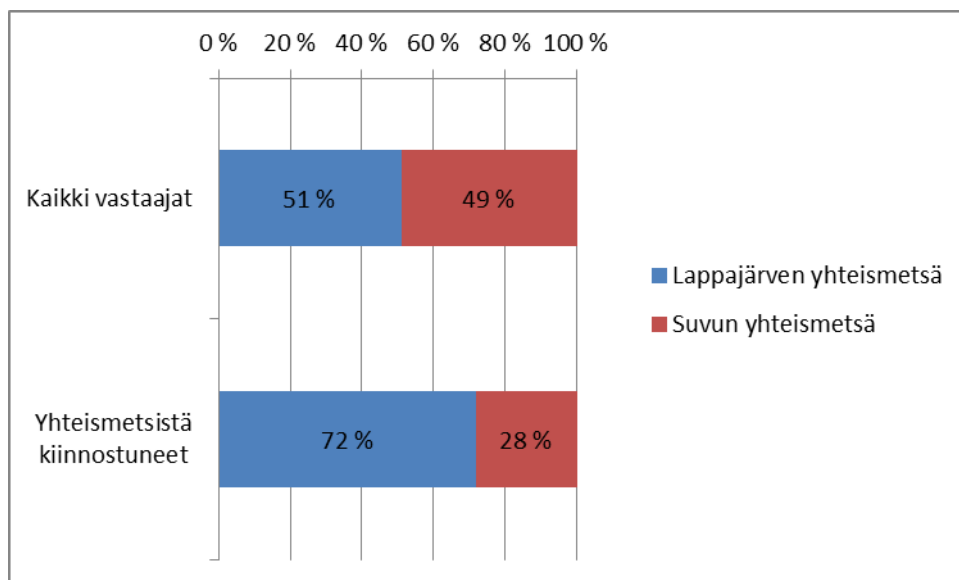

KUVIO 21. Yhteismetsän eri ominaispiirteitä melko tärkeänä tai erittäin tärkeänä pitävien osuus yhteismetsistä kiinnostuneiden ja koko vastaajajoukon keskuudessa

6.8 Lappajärven yhteismetsä vai suvun yhteismetsä?

Metsänomistajilta kysyttiin, ovatko he kiinnostuneet enemmän Lappajärven yhteismetsästä, vaiko suvun tai perikunnan sisäisestä yhteismetsästä. 51 % kysymykseen vastanneista oli kiinnostunut Lappajärven yhteismetsästä ja 49 % suvun tai perikunnan yhteismetsästä. Huomioitavaa on, että kyseiset luvut sisältävät myös ne vastaajat, jotka eivät kuitenkaan olleet kiinnostuneita perustamaan yhteismetsää, tai liittymään sellaiseen.

Yhteismetsän perustamisesta tai sellaiseen liittymisestä kiinnostuneiden osalta Lappajärven yhteismetsä nouseekin selkeästi mielekkäämmäksi (kuvio 22). 72 % yhteismetsistä kiinnostuneista koki Lappajärven yhteismetsän mielekkäämmäksi vaihtoehdoksi kuin suvun tai perikunnan yhteismetsän (28 %).

KUVIO 22. Metsänomistajien mieltymykset yhteismetsätyypin osalta

Lappajärven yhteismetsän mieluisammaksi yhteismetsätyypiksi merkinneistä useampi kuin kolme neljästä (77 %) ilmoitti metsiensä olevan yksityisomistuksessa. Jakamattoman kuolinpesän, yhtymän, tai yrityksen, yhtiön, yhteisön tai osuuskunnan ilmoitti metsiensä omistusmuodoksi yhteensä 14 % (tasaisesti jakautuen) vastaajista. 9 % Lappajärven yhteismetsästä kiinnostuneista ilmoitti metsiensä omistusmuodoksi ”jokin muu”.

Suvun yhteismetsästä kiinnostuneiden tiloista 86 % oli yksityisomistuksessa ja 14 % yhtymämuotoisessa omistuksessa.

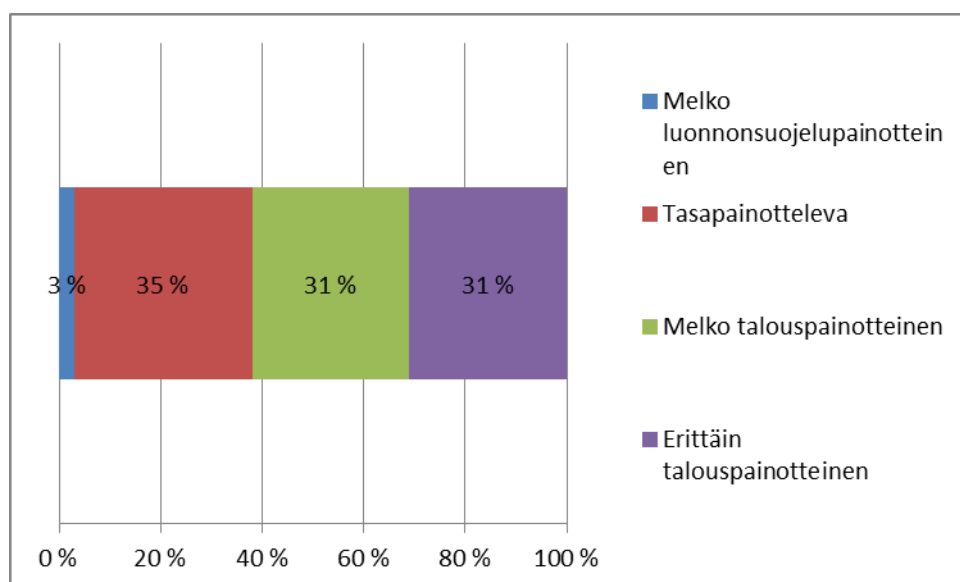
Lappajärven yhteismetsän valinneista 29 % oli hankkinut tilansa kaupalla ja 48 % oli saanut tilan perintönä. Lahjoituksena tai kaupalla hallintaoikeudella tilansa oli hankkinut yhtä moni, yhteensä 19 % vastaajista. 4 % Lappajärven yhteismetsän valinneista ilmoitti hankkineensa tilansa jollakin muulla tavalla.

Suvun yhteismetsän mieluisammaksi valinneista 37 % oli hankkinut tilan kaupalla, 42 % oli saanut tilan perintönä ja 10 % lahjoituksena. Suvun yhteismetsäänsä mieltäneistä 5 % oli saanut tilan lahjana hallintaoikeudella ja 5 % jollakin muulla tavalla.

6.9 Metsänomistajien suhtautuminen yhteismetsän metsänkäytön painotukseen

Metsänomistajilta kysyttiin myöskin, haluaisivatko he yhteismetsän painottavan metsänkäytön suhteen luonnonsuojelua vaiko taloudellista tulosta. Kysymykseen vastattiin asteikolla 1-5 siten, että vaihtoehto '1' tarkoitti erittäin luonnonsuojelupainotteista yhteismetsää ja '5' erityisesti taloudellista tulosta painottavaa metsää.

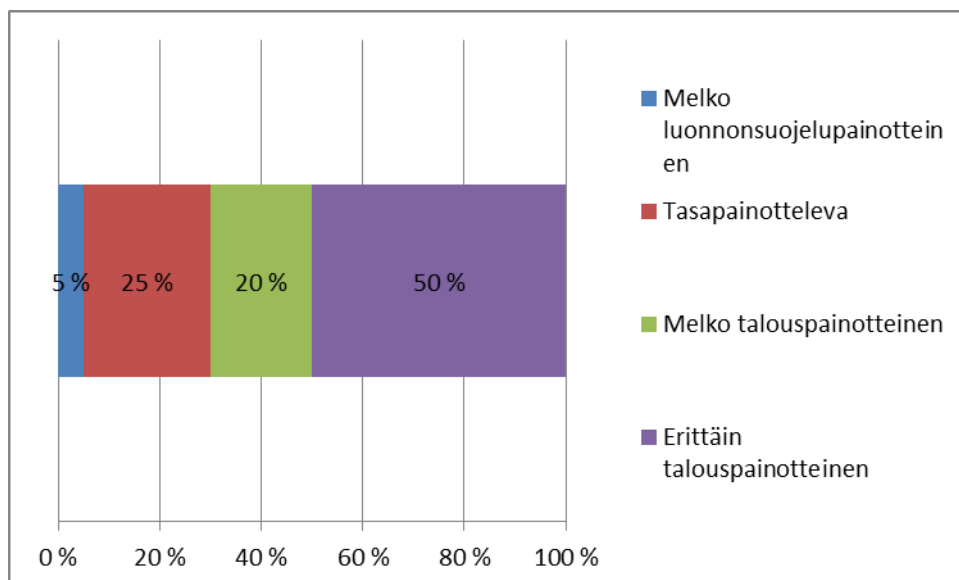
31 % vastanneista tahtoi yhteismetsän painottavan erityisesti taloudellista tulosta ja 31 % toivoi melko talouspainotteista yhteismetsää. Useampi kuin joka kolmas (35 %) odotti yhteismetsältä tasapainoilua luonnonhoidon ja taloudellisen tuoton välillä. Vain noin 3 % vastaajista tahtoi melko luonnonhoitopainotteista yhteismetsää ja erityisesti luonnonsuojeluun panostavaa metsää ei halunnut yksikään vastaajista (kuvio 23).

KUVIO 23. Yhteismetsän haluttu painotus taloudellisen tuoton ja luonnonsuojelun välillä koko vastaajajoukon keskuudessa (n=48)

Yhteismetsän perustamisesta tai sellaiseen liittymisestä kiinnostuneiden keskuudessa metsien tuottavuus nousi tärkeimmäksi tavoitteeksi, sillä puolet (50 %) vastaajista tahtoi

yhteismetsien painottavan erityisesti taloudellista tulosta ja 20 % toivoi melko talouspainotteista yhteismetsää. Joka neljäs (25 %) toivoi yhteismetsän painottavan tasapuolisesti sekä luonnonhoitoa, että taloudellista tulosta. 5 % toivoi yhteismetsää, joka olisi melko luonnonhoitopainotteinen (kuvio 24).

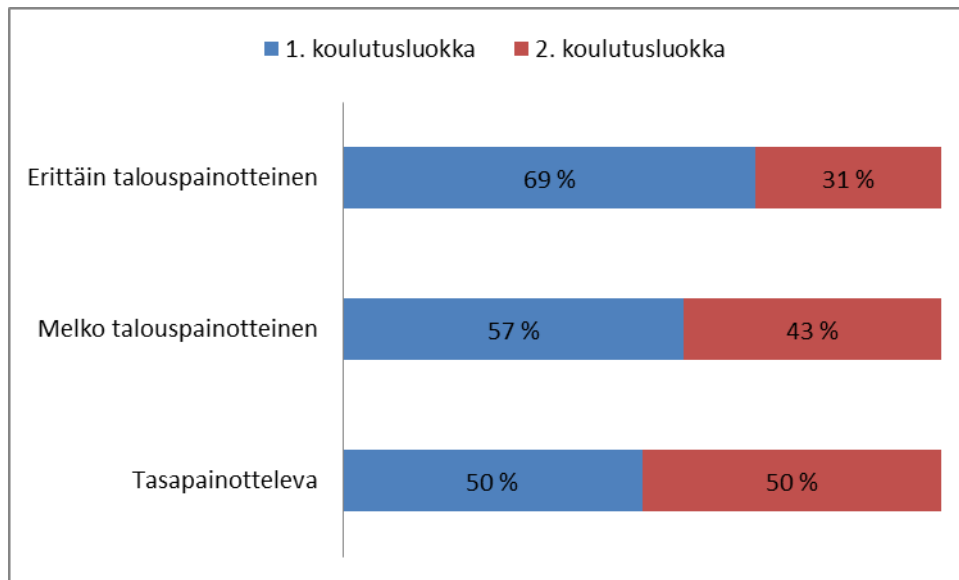
KUVIO 24. Yhteismetsän haluttu painotus taloudellisen tuoton ja luonnonuojelun välillä yhteismetsistä kiinnostuneiden keskuudessa (n=20)

Tutkimuksessa haluttiin selvittää, vaikuttaako metsänomistajien koulutustaso, esimerkiksi metsien vähäisemmän taloudellisen merkityksen takia, heidän metsänhoidollisiin tavoitteisiinsa. Tutkittaessa yhteismetsän painotuksen (luonnonhoidon ja taloudellisen tuloksen välillä) ja vastaajan koulutustaustan välistä riippuvuutta, jaettiin vastaajat koulutustaustan mukaan kahteen luokkaan.

Ensimmäiseen ryhmään kuuluivat kansakoulu, peruskoulu, lukio, ammattikoulutus ja ammatillinen aikuiskoulutus. Toiseen ryhmään kuuluivat alempi ja ylempi ammattikorkeakoulututkinto ja yliopisto. ”Jokin muu” -vaihtoehto jätettiin pois laskuista, sillä kyseisiä vastauksia oli vaikea jakaa kumpaankaan ryhmään, koska koulutuksen tarkentava selite oli jätetty kirjoittamatta. Kyseisen vaihtoehdon valitsi yhteensä viisi vastaajaa.

Erityisesti taloudellista tulosta odottavista vastaajista 69 % kuului ensimmäiseen ja 31 % toiseen ryhmään. Melko talouspainotteista yhteismetsää arvostavista vastaajista 57 % kuului koulutukseltaan ensimmäiseen ja 43 % toiseen ryhmään. Tasapuolisesti sekä

luonnonhoitoa että taloudellista tuottoa tekevää yhteismetsää odottavat vastaajat jakautuivat tasan (50 %) molempiin ryhmiin. Melko luonnonhoitopainotteista yhteismetsää toivoi vain yksi vastaaja ja hän kuului koulutukseltaan toiseen ryhmään (kuvio 25).

KUVIO 25. Vastaajien koulutustason vaikutus siihen, millainen yhteismetsästä halutaan painotukseltaan

Vaikka talouspainotteinen ajattelu oli selvästi esillä, haluttiin luonnon monimuotoisuutta ja metsien monikäyttöä silti vaalia. Tämä havainto tukee käsitystä (Valkeapää ym. 2009, 15; Metsäkeskus 2012) metsienkäytön monipuolistumisesta, kun taloudellinen tuotto ei enää ole ainoa metsiltä odotettu asia.

Myös korkeasti koulutetut vastaajat pitivät taloudellista tulosta pääosin tärkeänä, mutta tuloksista voi silti havaita, että korkeasti koulutettujen henkilöiden suhteellinen osuus kasvaa suuremmaksi luonnonhoitopainotteisuuden kasvaessa.

6.10 Vastaajien halukkuus yhteismetsän perustamiseen liittyviin jatkotoimenpiteisiin

Kyselyn lopussa metsänomistajilta tiedusteltiin heidän halukkuuttaan jatkotoimenpiteisiin yhteismetsien perustamisen osalta. Metsänomistajilta kysyttiin,

haluavatko he yhteydenottoa neuvontatilaisuuden merkeissä. Lisäksi heiltä pyydettiin yhteystietoja yhteydenottoa varten.

29 % kyselyn vastaajista jätti yhteydenottopyynnön koskien yhteismetsistä kertovia tiedotus- ja perustamistilaisuuksia. Yhteydenottopyynnön jättäneistä 72 % oli kiinnostunut yhteismetsän perustamisesta, 44 % jo olemassa olevaan yhteismetsään liittymisestä ja 44 % liittymisestä yhteismetsään osalla tilastaan (taulukko 3). Huomioitavaa on, että 22 % yhteydenottopyynnön jättäneistä ei vastannut yhteismetsän perustamista tai sellaiseen liittymistä koskeviin kysymyksiin.

TAULUKKO 3. Yhteydenottopyynnön jättäneiden vastaajien potentiaalinen tapa liittyä yhteismetsiin (n=18)

	Vastaajaa	%
Yhteismetsän perustaminen	13	72 %
Olemassa olevaan yhteismetsään liittyminen	8	44 %
Olemassa olevaan yhteismetsään liittyminen osalla tilasta	8	44 %

Yhteydenottopyynnön jättäneistä 67 % oli kiinnostunut Lappajärven yhteismetsästä ja 22 % suvun tai perikunnan yhteismetsästä. 11 % jätti vastaamatta yhteismetsämuotoa koskevaan kysymykseen (taulukko 4). Osa yhteismetsästä kiinnostuneista ei halunnut vielä jättää yhteydenottoa.

TAULUKKO 4. Yhteystietonsa jättäneiden suosima yhteismetsämalli

	Vastaajaa	%
Lappajärven yhteismetsä	12	67 %
Suvun yhteismetsä	4	22 %
Ei tietoa	2	11 %

Postinumeroalueittain tarkasteltuna yhteydenottopyynnön jättäneistä neljä vastaajaa asui Helsingissä tai sen lähiseudulla, yksi Tampereella, yksi Jyväskylässä, yksi Vaasassa, kaksi Kokkolassa ja yhdeksän Seinäjoella tai sen lähiseudulla (taulukko 5).

TAULUKKO 5. Yhteydenottopyynnön jättäneiden sijoittuminen postinumeroalueittain

Postinumeroalue	Vastaajaa	%
Helsinki	4	22 %
Tampere	1	6 %
Jyväskylä	1	6 %
Vaasa	1	6 %
Kokkola	2	11 %
Seinäjoki	9	50 %

POHDINTA

Kyselykirje lähetettiin 208:lle metsänomistajalle, joista noin 30 % palautti kyselyn. Tätä voidaan pitää melko hyvänä saavutuksena. Osa vastauksista oli kuitenkin jätetty osittain tyhjiksi, mikä tuotti ajoittain ongelmia tulosten analysoinnissa, etenkin ristikkäisvertailujen kohdalla.

Tieto kyselystä laitettiin myös Metsänhoitoyhdistys JärviLakian oman lehden mukana. Ideana oli saavuttaa helposti ja edullisesti suuri joukko metsänomistajia. Toteutus kuitenkin epäonnistui, sillä lehden kyselyyn ei tullut yhtäkään vastausta. Syynä oli todennäköisesti kyselyn monimutkainen toteutus. Metsänomistajan täytyi ensin tulostaa kysely metsänhoitoyhdistyksen kotisivuilta ja täyttää se, sekä toimittaa omatoimisesti tai omakustanteisesti postitse metsänhoitoyhdistyksen konttoriin. Huomattavasti toimivampi ratkaisu olisi ollut sähköisen lomakkeen käyttö suoraan JärviLakian kotisivuilla.

Yhteismetsän ominaispiirteiden tärkeyttä kartoittavissa kysymyksissä olisi ehkä voinut jättää pois keskimmäisen (”jokseenkin tärkeä”) vaihtoehdon kontrastin lisäämiseksi. Kyseinen vastausvaihtoehto oli ehkä turhan helppo valinta, ja se olikin yleisin koko vastaajajoukon keskuudessa yleisin vastaus kuudessa kysymyksessä kahdestatoista. Toisaalta riskinä olisi ollut että yhä useampi vastaaja olisi jättänyt kysymyksiä vastaamatta.

Yhteismetsä oli metsänomistusmuotona melko tuttu, sillä noin neljä viidestä vastaajasta oli kuullut niistä aikaisemminkin. Yhteismetsien esilletuomista ja markkinointia kannattanee silti harrastaa jatkossakin, sillä yhteismetsistä tietämättömät eivät välttämättä ole aktiivisia metsätalouden harrastajia ja yhteismetsät voisivat olla juuri heille sopiva metsänomistusmuoto. Mahdollisimman suuren metsänomistajajoukon tavoittamiseksi kannattaisi ehkä pyrkiä markkinointi- ja tiedotuskeinojen mahdollisimman laajakirjoiseen hyödyntämiseen.

Yhteismetsien ominaispiirteistä ei löytynyt mitään erityisiä pullonkauloja yhteismetsään liittymisen suhteen. Yhteismetsistä kiinnostuneet olivat koko vastaajajoukkoa kiinnostuneempia metsiensä taloudellisesti tehokkaasta hoidosta ja toisaalta he eivät

nähneet esimerkiksi päätäntävällästä luopumista tai tunnesiteiden katkeamista yhtä isona ongelmana kuin koko vastaajajoukko.

Yhteismetsän perustamisesta ja sellaiseen liittymisestä oltiin jossakin määrin kiinnostuneita ja yhteismetsän perustaminen saattaisi hyvinkin tulla kyseeseen. Todennäköisesti perustettava yhteismetsä keräisi myös uusia osakkaita myöhemmin, kun sen toiminnan kannattavuudesta saadaan selviä merkkejä.

Vaikka metsien taloudellinen merkitys metsänomistajille on vähentynyt ja luontoarvojen merkitys lisääntynyt, ei halukkuutta luonnonhoitopainotteiseen yhteismetsään tämän tutkimuksen tulosten perusteella kuitenkaan ole. Metsiä tulisi siis hoitaa talouspainotteisesti, luontoarvot samalla huomioiden.

Huomioitavaa on, että useampi kuin joka neljäs yhteismetsistä kiinnostuneista koki suvun yhteismetsän kiinnostavammaksi kuin Lappajärven yhteismetsän. Tämä kannattaisi huomioida markkinoinnissa siten, että ei keskityttäisi markkinoimaan vain paikallista suurta yhteismetsää. Yhteismetsiin liittyviä neuvontatilaisuuksia kannattaisi tutkimuksen perusteella järjestää ainakin Helsingin, Seinäjoen ja Lappajärven alueella.

LÄHTEET

Havia, P., Kiviniemi, M., Matilainen, J. 2008. Yhteismetsän perustaminen ja hallinto. Vammala: Metsäkustannus Oy.

Havia, P. 2012. Yhteismetsä. Vammala: Metsäkustannus Oy.

Huovinen, T. 2012. Kohdennettu metsänomistajatutkimus yhteismetsien kiinnostavuudesta Mhy Koillis-Savon jäsenille. Metsätalouden koulutusohjelma. Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö

Istolahti, Veijo. Metsien käytön edistäminen maanmittaustoiminnalla. Projektin loppuraportti 2000. Maanmittauslaitos. Helsinki.

JärviLakia. 2010. Kauhavan yhteismetsä. Luettu 30.10.2012.
http://www.mhy.fi/jarvilakia/ajankohtaista/fi_FI/Yhteismetsa/

JärviLakia. 2012. MHY:n esittely. Luettu 21.5.2012.
http://www.mhy.fi/jarvilakia/esittely/fi_FI/index/

Maa- ja metsätalousministeriö. 2008. Kansallinen metsäohjelma 2015. Lisää hyvinvointia monimuotoisista metsistä. Valtion periaatepäätös. Luettu 22.3.2012.
www.mmm.fi/attachments/metsat/kmo/5ywg0T9jr/3_2008FI_netti.pdf

Maa- ja metsätalousministeriö. 2011. KMO 2015 toteutuminen 2010. Luettu 27.3.2012.
http://www.mmm.fi/fi/index/etusivu/metsat/kmo/asiakirjat_ja_raportit/vuosiraportit.html

Maanmittauslaitos. 2006. Esiselvitys metsien kiinteistörakenteen pirstoutuneisuudesta-projekti (MEKIRA). MML. Luettu 20.3.2012.
192.130.60.14/sites/default/files/Nro_104_metsienkiinteistorakenteen_pirstoutuminen.pdf

Maanmittauslaitos. 2007. Metsien kiinteistörakenteen pirstoutuneisuus- projekti (MEKIRA 2). MML. Luettu 21.3.2012
www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/Nro_107_metsatilusjarjestelyjen_tarpeen_selvittaminen.pdf

Matilainen, J. 2008. Yhteismetsä on hyvä. Luettu 21.5.2012.
www.maankaytto.fi/arkisto/mk208/mk208_1130_matilainen.pdf

Metla. 2010. Metsämaan omistus 2006-2008. Luettu 27.3.2012.
http://www.metla.fi/tiedotteet/metsatilastotiedotteet/2010/metsamaan_omistus_2006-2008.htm

Metsäkeskus. 2012. Monimuotoisuus ja ympäristö. Luettu 12.10.2012.
<http://www.metsakeskus.fi/metsakeskus-ja-alueet/alueet/pohjois-savo/alueellinen-metsaohjelma/monimuotoisuus-ja-ymparisto>

Potka, T. Maanmittauslaitoksen tilusjärjestelypäällikkö. Puhelinkeskustelu ja sähköpostiviestit 18.3.2012.

Tapio. 2012. Tietoa yhteismetsistä. Luettu 19.9.2012.

<http://www.tapio.fi/mikonyhteismets>

Tapio. 2012b. Yhteismetsä. Luettu 10.10.2012.

http://www.tapio.fi/files/tapio/yhteismets_kuvat/yhteismetsaesite_2012.pdf

Valkeapää, A., Paloniemi R., Vainio, A., Vehkalahti, K., Helkama, K., Karppinen, H., Kuuluvainen, J., Ojala, Ann., Rantala, T., Rekola, M. 2009. Suomen metsät ja metsäpolitiikka – kansalaisten näkemyksiä. Metsäekonomian laitos. Helsingin yliopisto. Tutkimusraportti.

Yhteismetsälaki 14.2.2003/109

LIITTEET

Liite 1. Saatekirje

(1/2)

Arvoisa metsänomistaja,

Olen neljännen vuoden metsätalousinsinööriopiskelija ja teen opinnäytetyönäni kyselytutkimusta yhteismetsistä. Sen tarkoituksena on selvittää Lappajärvellä sijaitsevien metsätilojen omistajien kiinnostusta yhteismetsiin, sekä kartoittaa kuinka tärkeinä metsänomistajat kokevat yhteismetsien eri ominaisuudet. Tutkimuksen pohjalta lähdetään mahdollisesti rakentamaan Metsänhoitoyhdistys JärviLakian toimesta Lappajärven yhteismetsää. Jäljempänä kirjeessä selvennetään yhteismetsien toimintamallia ja ominaisuuksia.

Pyydän Teitä palauttamaan kyselyn täytettynä palautuskuoressa viimeistään **4.5.2012 mennessä**. Kysely ei ole sitova ja tietoja käsitellään luottamuksellisesti. Jos haluat lisätietoa hankkeesta ja yhteismetsistä, anna yhteistietosi kyselylomakkeessa, jotta voimme myöhemmin ilmoittaa Teille yhteismetsiä ja sen perustamista koskevan neuvontatilaisuuden ajankohdan.

Lisätietoja kyselystä voit tiedustella numerostani 045-6305290

- Vesa Haapasaari

Yhteismetsien periaate

Lappajärvellä sijaitsevat metsäpalstat ovat vanhan sarkajakomenetelmän ja sitä seuranneiden useiden lohkomisten johdosta tyypillisesti hyvin pitkiä ja kapeita. Pieni tila- ja metsikkökuviokoiko heikentää metsätalouden kannattavuutta. Yhteismetsissä voidaan hyödyntää ns. suuruuden ekonomiaa.

Yhteismetsä on sen osakkaiden yhteinen alue, jonka ensisijainen tavoite on harrastaa kestävästä metsätaloudesta osakkaidensa hyväksi. Metsänomistaja huovuttaa metsätilansa yhteismetsään ja saa vastineeksi metsänsä arvon edestä yhteismetsäosuuksia. Metsänomistaja voi halutessaan liittää yhteismetsään vain osan tilastaan, ja jättää itselleen esimerkiksi tilaan kuuluvan rantasaunan. Lappajärven yhteismetsän lisäksi on mahdollista perustaa myös pienempiä yhteismetsiä vaikkapa sukulilasta tai kuolinpesästä.

Metsätilan arvonnäilytyksestä huolehtii esimerkiksi Metsänhoitoyhdistys. Lähtökohtana on, ettei minkään kiinteistön omistajan varallisuusasema huonone yhteismetsään liittyessä. Yhteismetsä voi halutessaan ottaa myöhemmin uusia osakkaita. Metsätalouden harjoittamisesta kertynyt ylijäämä voidaan jakaa osakkaiden kesken osuuksien mukaisesti esimerkiksi kerran vuodessa, tai sillä voidaan esim. ostaa uusia alueita yhteismetsälle.

Yhteismetsien ominaisuuksia

Yhteismetsää hoidetaan metsäammattilaisen laatiman ajantasaisen metsäsuunnitelman mukaisesti, joten puukaupat ja metsänhoitotyöt tulee tehtyä ajallaan. Niiden toteutumisesta vastaa yhteismetsän osakkaista koostettu hoitokunta tai valittu toimitsija, kuten Metsänhoitoyhdistys. Toimikunta huolehtii myös Kemera-tukien ja hirvituhokorvausten hakemisesta. Näin ollen metsänomistaja huopuu omasta päättäväisyydestään ja velvoitteista liittyessään yhteismetsään.

Ison metsäkokonaisuuden mahdollistamien suurempien ja tiheämmin tapahtuvien puukauppojen myötä puulle saadaan parempi hinta ja metsästä saatavat tulot ovat tasaisempia. Lisäksi puunmyyntitulojen veroprosentti on yhteismetsillä 28 %, kun se yksityisellä henkilöllä on 30 % tai 32 %. Koska osakkaiden yhteismetsistä saamat tulot ovat verovapaita, ei metsänomistajan tarvitse täyttää metsäveroilmoitusta.

Yhteismetsässä vaadittavan metsäsuunnitelman kustantaa metsänomistaja, mutta muutoin yhteismetsän perustamiskustannukset maksaa valtio. Metsänomistajan on periaatteessa mahdollista erota yhteismetsästä mikäli osakaskunnan enemmistö tätä tukee, mutta liittyminen on syytä tehdä sillä asenteella, että liittyminen on pysyvä päätös. Yhteismetsäosuudet ovat kauppatavaraa, eli voit halutessasi myydä ne. Yhteismetsä on myös helppo tapa huolehtia perinnönjaoista, sillä tilan pilkkomisen sijasta perilliset saavat yhteismetsäosuuksia.

Jos metsänomistaja liittää tilansa yhteismetsään, ei hänellä ole enää oikeutta tehdä omatoimisia metsänhoitotoita tai hakea metsästä polttopuita, ellei yhteismetsän osakaskunta sitä erikseen myönnä. Jokamiehen oikeuksiin, kuten marjastamis- tai sienestämisoikeuksiin, ei yhteismetsiin liittyminen kuitenkaan vaikuta.

Liite 2. Kysymykset

(1/3)

1. Postinumero _____

2. Vastajan ikä _____

3. Sukupuoli [] Mies [] Nainen

4. Asutteko Lappajärvellä? [] Kyllä [] En

5. Koulutustaustanne?

[] Kansalaiskoulu

[] Peruskoulu

[] Lukio

[] Ammattikoulutus tai ammatillinen aikuiskoulutus

[] Alempi korkeakoulututkinto

[] Ylempi korkeakoulututkinto

[] Yliopisto

[] Jokin muu: _____

6. Paljonko omistatte metsää?

[] <10 ha

[] 10-30 ha

[] 30,1-50 ha

[] 50,1-80 ha

[] >80,1 ha

Kysymykset 7-9: Mikäli omistatte useamman tilan, kertokaa niistä tärkeimmästä.

7. Tilanne omistusmuoto?

[] Yksityisomistus (tai avioparin kanssa)

[] Jakamaton kuolinpesä

[] Yhtymä

[] Yritys, yhtiö, yhteisö osuuskunta tms.

[] Jokin muu: _____

8. Tilanne on siirtynyt omistukseenne

[] Kaupalla

[] Perintönä

[] Lahjoituksena

[] Kauppa hallintaoikeudella

[] Lahja hallintaoikeudella

[] Jollakin muulla tavalla: _____

9. Tila on ollut omistuksessanne _____ vuotta

(2/3)

10. Kertokaa sanallisesti mahdollisista muista omistamistanne tiloista

11. Oletteko kuulleet aikaisemmin yhteismetsistä? [] Kyllä [] En

12. Miten tärkeinä pidätte seuraavia yhteismetsiin liittyviä seikkoja?

Metsänomistamisen helppous ja vaivattomuus	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Ammattimainen metsänhoito	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Sukupolvenvaihdon helpottuminen	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Perinnönjaon helpottuminen	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Tilan pirstaloitumisen estyminen	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Toimivampi luonnon- ja maisemanhoito	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Parempi taloudellinen tuotto	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Puunmyyntitulojen tasaisuus	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Omasta päättäväisyydestä luopuminen	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Metsätilaan liittyvien tunnesiteiden katkeaminen	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Omatoiminen metsänhoitotöiden tekeminen estyy tai vaikeutuu	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää
Kotitarvikkeiden hakeminen metsästä estyy tai vaikeutuu	Ei lainkaan tärkeää	1	2	3	4	5	Erittäin tärkeää

13. Oletteko kiinnostunut yhteismetsän perustamisesta? [] Kyllä [] En

14. Oletteko kiinnostunut metsänne liittämistä jo olemassa olevaan yhteismetsään? [] Kyllä [] En

15. Oletteko kiinnostunut liittämään osan tilastanne olemassa olevaan yhteismetsään? [] Kyllä [] En

(3/3)

16. Mahdollisesti liitettävissä olevien tilojen tai niiden osien koko yhteensä?

- ☐ <10 ha
☐ 10-30 ha
☐ 30,1-50 ha
☐ 50,1-80 ha
☐ >80,1 ha

17. Kumman kokisitte mieleisemmäksi?

- ☐ Lappajärven yhteismetsä
☐ Suvun tai perikunnan yhteismetsä

18. Haluatteko yhteismetsän painottavan toiminnassaan

Luonnonsuojelua 1 2 3 4 5 Taloudellista tulosta

19. Haluatteko, että teihin otetaan yhteyttä yhteismetsän perustamisen ja neuvontatilaisuuden merkeissä? ☐ Kyllä ☐ Ei**20. Mistä yhteismetsiin liittyvistä asioista haluaisitte lisää tietoa?**

21. Jos haluatte teihin otettavan yhteyttä, täytättehän seuraavat yhteystiedot:

Nimi _____
Puhelinnumero _____
Sähköpostiosoite _____